

Domoljub

v Ljubljani 31. julija 1940

Leto 53 • Štev. 31

Ob 10 letnici škofa dr. Rožmana

Naš Simon Gregorčič je napisal v neki svoji prekrasni pesmi veliko resnico, da je večina naših velikih mož izšla iz kmečkih domov. Tako tudi naš slovenski vladika dr. Gregorij Rožman, ki slavi te dni desetletnico, odkar je bil imenovan za ljubljanskega škofa.

Dr. Gregorij Rožman se je rodil v kmečki hiši v Šmihelu pri Pliberku na Koroškem 9. marca 1883. Obiskoval je celovško gimnazijo in jo dovršil z odliko. Za duhovnika je bil posvečen 1907. leta. Bil je potem poslan na Dunaj v Avguštinaj, kjer je dovršil svoje blagoslovne študije. Nato je zavzel mesto profesorja in spiritala ter podravnatelja na celovškem semenišču. Po ljudskem glasovanju je prišel v Ljubljano. Tam je bil nastavljen za profesorja cerkvenega prava na ljubljanskem vseučilišču. Dne 31. julija 1930 pa je prevzel ljubljansko škofijo.

Za časa školovanja slovenskega vladika dr. Gregorja Rožmana smo doživeli velikih pravih narodnih praznikov. Naj navedemo samo nekatere: biserna sv. maša pokojnega nadškofa dr. Jegliča, praznovanje 1000letnice našega odrešenja, II. jugoslovanski euharistični kongres, kamor so prišli skoraj vsi jugoslovanski škofje in okrog 150.000 glava množica, ki je navdušeno pozdravljala takrat v Ljubljani bivaljočo kraljico Slovencev iz Brazilje. Lepi so bili mladinski dnevi, ki so leta 1938 zbrali vso katoliško mladino v Ljubljano in v trajnem spominu ostanejo veličastni prizori, ko je ob 40letnici Prosvetne zveze ko-

rakalo po ljubljanskih ulicah nad 2000 slovenskih narodnih noš.

Velik praznik smo doživeli lansko leto, ko je naš vladika kot predsednik stalnega mednarodnega odbora za kongres Kristusa Kralja ekical svetovni shod Kristusa Kralja v prestolnico slovenskega naroda, v belo Ljubljano. Zlasti slovesen je bil zadnji dan tega shoda, ko je naša mladina in ko so naša prosvetna društva v velikem sprevodu pred zastopniki 29 narodov in držav izpričali svojo vdanost Kristusu Kranju in službo škofu, da našnjemu slavljencu.

Prezreti tudi ne smemo, da je naš vladika dr. Gregorij Rožman položil vso svojo gorečnost v Katoliško akcijo, ki je up in nada sv. Očeta, pa tudi našega ljubljanskega škofa — zlasti v sedanjih razburkanih časih.

Za školovanja dr. Gregorija Rožmana smo dobili cerkveni obrednik. Školovo spominke dela bo nove bogoslovne semenišče v Ljubljani. Skrb za izseljence pa je vodil prezvišenega jubilarja leta 1935 v daljne Ameriko.

Ob desetletnici naj se dviga iz naših src prošnja, naj dobri Bog obrani ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana še dolga leta v najboljšem zdravju, da bo mogel vršiti svoje delo kot duhovnik, kot učitelj vs. skih resnic in kot najvišji pokrovitelj in dobrotnik vseh naših katoliških organizacij, iz katerih je prezvišeni vladika izšel. Bog živji!

Za obrtni naraščaj

Mnogo imamo danes mladih ljudi, ki zapuste starše in že zelo zgodaj odidejo s trebuhom za kruhom. Posebno zadnjih deset let opažamo, da s kmetov beže množice mladih ljudi v mesta. Stvar je čisto razumljiva, saj naš kmečki človek nima toliko, da bi celo družino doma mogel preživljati, na drugi strani pa mlade ljudi potegne v svet hrepenenje po komodnejšem življenju v mestu, kjer bo delal samo določene ure, drugače bo pa prost. Seveda to včasih marsikoga razočara, ali vendar je beg iz kmetov vedno močnejši. Mnogo mladih ljudi se odloči za obrtniški stran. Učit se gredo. To je običajna, trda pot malega človeka, da začne kot skromen vajenec in se potem po pomočniških letih skuša postaviti na lastne noge. Eden ima sposobnost, drugi pridnost, spet drugi denar, da si more pomagati naprej. Največkrat je pa to pravi križev pot in to po-

sebnost zato, ker kot vajenec nima posebnih pravic in živi največkrat bedno življenje malega trpina, skritega garača, ki molči in dela in ni ga človeka, ki bi se zavzel zanj. Če dodamo še, da je tisto moralno ozračje, v katerem živi, dostikrat skrajno slabo, da se mlad človek, ki je prišel z najlepšim namenom in nepokvarjen iz kmečke hiše, pri delu samem pokvari tudi v moralnem oziru, potem bomo morali priznati, da je vajenec tisti, ki bi bil najbolj pomoči potreben, pa mu je nihče ne nudi.

Priznati moramo, da je nekaj razlike med vajencem v mestu in vajencem na deželi. V mestih se danes res precej naredi v zaščito vajencev, saj imamo inšpekcijo dela, saj imamo okrožne urade, imamo vajeniška društva, imamo osemurni delavnik vsaj za nekatere obrti. Imamo tudi zdravniško zaščito, ima-

mo obrtne šole, vajeniške počitniške kolonije (zlasti Ljubljana, Kranj, Jesenice). Vse drugačno sliko pa mora človek dobiti o vajencu na deželi, kjer ni nikakega nadzorstva. Glede delovnega časa dostikrat ne velja na deželi noben zakon. Poleg tega pa mnogi mojstri uporabljajo vajence za najrazličnejša druga dela: za poljska dela, za varstvo otrok, za dekle mora biti, čistiti, ribati stanovanja itd. Seveda bi delali krivico, če bi rekli, da to velja na splošno. Ali kljub temu je v tem oziru toliko zlorab, da imamo prav kričeče števil takih primerov. Nadzorstva seveda ni, če pa pride, se pa da vse skriti. Razume se, da vajenec na ta način trpi in da ima največ škoda zaradi tega, ker se ne drži dela za svojo obrt in svojo poklic.

Druga stvar pa je, da vajenci v krajih, ki so od mest bolj oddaljeni, nimajo svoje nadaljne izobrazbe v obrtni šoli. Temu ni kriv ne on in ne mojster, je pa velika škoda, ker

(Nadaljevanje na prihodnji strani štoda)

Posojilnica Kmečke zveze v Ljubljani

S 1. avgustom t. l. začne poslovati nov kmečki denarni zavod — Posojilnica Kmečke zveze v Ljubljani, zadruga z neomejenim jamstvom.

Njen lokal se nahaja na Tyrševi (Dunajski) cesti 38, prililje, v palači Zadrugne zveze. Poslovala bo vsak delavnik od 8. do 12. ure.

Ko obveščamo javnost o ustanovitvi Posojilnice Kmečke zveze, pod katero je razumeti tudi hranilnico, moramo v kratkem pojasniti razloge, ki so privedli do ustanovitve tega denarnega zavoda, in naloge, katere naj bi vršil po zamislih ustanoviteljev.

Kmetje na splošno nimajo denarja. Vendar je mnogo tudi takih kmečkih ljudi, ki jim je mogoče ob varčnem gospodarjenju prihraniti kakšen znesek za slabe čase. Opaziti pa je, da v mnogih primerih kmečki ljudje svojih prihrankov ne vlagajo v domače kmečke hranilnice, temveč jih nosijo v mesto, v nekmečke denarne zavode. Vzroki za takšno postopanje so različni: nezaupanje, višje obresti, skritje denarja pred ljudmi v domačem kraju in tako dalje.

Kakor je tako ravnanje po eni strani sicer razumljivo, so vendar njegove posledice škod-

ljive za ves kmečki stan. Denar, ki je vložen v nekmečke zavode, služi v oploditev in okrepitev nekmečkega gospodarskega življenja. Kmet sam pa dobi pri takih zavodih kredit le težko in po težkih pogojih.

Vodilni moške slovenskega kmečkega gibanja so z ustanovitvijo novega kmečkega denarnega zavoda omogočili, da bodo kmetje odslej lahko svoj denar vlagali tudi v mestu pri lastnem kmečkem zavodu, ki bo pod vodstvom najuglednejših kmečkih gospodarjev iz vseh delov Slovenije nudil popolno varnost vlog in jamstvo, da bo naloženi denar uporabljen v okrepitev kmečkega gospodarskega življenja. Pri tem pa je poudariti, da novi denarni zavod ne bo škodoval domačim rajfajzovkam; njegovi ustanovitelji so namreč naglasili naslednja načela: Kmečki denar v kmečke denarne zavode. Svoje podeželske hranilnice varujmo kot punčico svojega očesa. V Posojilnico Kmečke zveze naj se steka le oni denar, ki ga iz katerega koli razloga ne morejo zajeti naše rajfajzovke.

Upoštevač to načela in gori obrazloženo potrebno, začenja Posojilnica Kmečke zveze svoje delo in prosi vse kmečke ljudi, da ne grede mimo nje.

Kaj pa zunanja politika

Priprave na skupni in splošni napad Nemčije in Italije na Anglijo — napad, ki je najavljeno — zahteva tudi politične predpriprave. Napadalec se hočeta vsestransko pripraviti, da se za časa njunih vojaških operacij proti Angliji nikjer ne bi pojavile kakšne motnje. To je bil eden od razlogov, da sta se Nemčija in Italija odločili, da takoj uredita nekatera necoglasja, ki vladajo med državami južno-vzhodne Evrope, čeprav sta prvotno sklenili, da bo vse to urejeno šele po zmagi nad Anglijo.

Težje sovjetske politike na področju Črnega morja, nadalje tajinstveno obnašanje Turčije, ter stalna napetost med Komunijo in nekaterimi njenimi sosedami, pa so Nemčiji in Italiji svetovali, da naj takoj izposredujeta mirno poravnavo sporov. Tako je prišlo do diplomatskih posvetovanj v Solnogradu, kamor so bili za petek povabljeni romunski

ministrski predsednik in zunanji minister, za včeraj, v soboto, bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister, za nedeljo pa predsednik slovaške države in predsednik slovaške vlade. Solnograške konference so v stvari nadaljevanje razgovorov, ki sta jih nedavno v Monakovem imel nemški in italijanski zunanji minister, h katerim so bili na koncu povabljeni še madžarski ministrski predsednik in zunanji minister. Nemčija in Italija sta se brez dvoma zedinili na neki stvarni predlog glede izmenjave ozemelj in prebivalstva, ter sta sedaj zapredno pozvali k sebi dotične države, da jim sporočita svoje predloge. Po dosežanih poročilih obstajajo ti predlogi v tem, da naj Romunija odstopi Madžarom pas svoje Transilvanije ter Bolgarom južni del Dobrudže. Slovaški bo najbrž svetovano, da se kot avtonomna država vključi v madžarsko kraljestvo. Med Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo pa bi

ima fant potem težave že pri pomočniškem izpitu, še več pa seveda pozneje, če hoče delati mojsterski izpit, če zaprosi za kako boljšo službo, kjer se skoraj v vseh primerih zahtevajo spričevala o dovršeni obrtni šoli. Moramo pa poudariti, da v tem oziru nekateri mojstri in vajenci mnogo žrtvujejo in se iz oddaljenih krajev vozijo v mesta, kjer so obrtne šole.

Kljub temu, da je vajenec na deželi morda zastavljen za vajencem v mestu, vendar ima pa eno prednost, ki je vajenec v mestu nima. Če vedamo življenje vajencev v mestu, opazimo med njimi toliko pokvarjenih tipov, toliko kandidatov za vsemogoče grdobije in nezakonitosti, da bi človek ne verjel, če bi sam ne imel v to precej točnega vpogleda. Tega med vajenci na kmetih na splošno ni, to je zanje brez dvoma velika prednost. Po mestih je pa danes v tem oziru res slabo in vedno slabše. Družčina v mestu, pokvarjeni sodelavci, ulica, kino, slabi zgledi, to mladega človeka hitro potegne s seboj in fant, ki je prišel ne-

pokvarjen z dežele, kmalu zaplava v mlakužah mestnega življenja. Tudi obrtne šole, ki bi morale v tem oziru nuditi vsestransko pomoč in zaščito mlademu človeku, ga nasprotno mnogokrat pokvarjajo. Tam se vajenci sestajajo, tam se nauče mnogo slabega drug od drugega, tam je morda tudi učiteljstvo, ki jim v tem oziru ne daje lepega zgleda in tako so dani vsi pogoji, da se mlad fant, namesto da bi se nraavstveno utrpel, pokvari. Ni še reda na naših šolah, ni še osebjja, ki bi z vajencem čutilo, ki bi se zavedalo strašne odgovornosti in bi z vajencem čutilo, ki bi se zavedalo strašne odgovornosti in še vedno imamo na obrtnih šolah ljudi, ki hodijo iz kristoljubja, prav nič pa ne iz ljubezni.

Mnogo je še nalog, ki jih bo moralo rešiti naše socialno skrbstvo v pogledu na naš mladi obrtni naraščaj. Mnogo je nalog v mestih, mnogo, morda še več jih je na deželi. Ne glejmo z zaprtimi očmi!

Zahvala

Podpisani se najpriščernejše zahvaljujem upravi »Domoljuba«, ker mi je kot točnemu plačniku lista izplačala

1.000⁰⁰ — din
požarne podpore

Izjavljam, da je vsak ne-pameten, ki noče biti naročnik našega najpriščernejšega lista ali da čaka s plačilom naročnine ter tako sam sebe oropa lepe vsote, ki pride prav, ko je človek vsled požara brez strehe.

Mirna, dne 22. julija 1940

hvaležni Martin Gabrijel

bil potem sklenjen: Ijateljski blok, ki bi mu Nemčija in Italija jamčili nedotakljivost meja. Govorice o morebitnem odstopu Karpatske Ukrajine Sovjetski Rusiji do sedaj niso potrjene.

V tej zvezi so nemški listi tudi poudarjali, da se vse, kar se dogaja na jugovzhodu, dogaja sporazumno s Sovjetsko Rusijo, s katero sta si Nemčija in Italija že porazdelili vzhodni del v interesna območja, in da vladz med temi tremi velesilami prirčno razmerje. Kljub temu pa še niso znani nameni Sovjetske Rusije na področju Črnega morja in zaledja Dardanel.

V ameriški polovici sveta pa čujemo o novih razvojih, ki ne govorijo za to, da bo ta del sveta stalno ostal pri miru. Ameriški oboroževanje je dosegel obseg, ki nraavnost sil k vprašanju: »Čemu?« Amerika je izglasovala tudi zakone, ki ji omogočajo izredno veliko pomoč Angliji v pogledu letalstva. Nadaljnji zakoni so ji dali v roke orožje za velik pritisk na Japonsko v roke. Amerika je namreč prepovedala izvoz petroleja in starega železa. Za ameriški svet se pripravljajo torej novi dogodki, kar je prišlo do izraza tudi na konferenci vseh ameriških držav na Havani, kjer je ameriški zastopnik zvezel odkrito stališče za Anglijo.

Nemško-angliško bojišče

Na nemško-angliškem bojišču so bile hude borbe v zraku, ki so se po ostrini in obsežnosti ves teden od dne do dne stopnjevale in dosegle v petek višek ob priliki nemškega bombnega napada na skupino 23 angleških trgovskih ladij v Rokavu. Angleška uradna poročila pa so javljala vsakonočne polete bombnikov nad nemško ozemlje. Iz vojaških dogodkov preteklega tedna se vidi, da ima Nemčija pred očmi cilje: 1. da Anglijo na vseh straneh odreže od vsake pomorske zveze — da jo blokira — in 2. da zanese nered v britanske naprave in važne industrijske panoge. Namen Angležev pa je očividno, da bi radi nasprotniku napravili čim več škode pri virih njegove moči, to je v letalstvu. Zato napadajo petrolejska skladišča, luke in tovarne za letala. Angleške izgube na potopljenih trgovskih ladjah so bile občutne.

Prispevalite za osrednji prosvetni
»Slovenski dom« v Ljubljani!

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Z redom sv. Save I. vrste je bil te dni odlikovan ljubljanski škof dr. Rožman.

o 40-letnice mašništva se obhajali te dni v Novem mestu stedeči gospodje duhovniki: Barle Janez, župnik pri Sv. Jakobu v Ljubljani; Bešter Janez, duh. sv., župnik v Dobu; Cerin Karel, inful. prošt v Novem mestu, p. dr. in inž. agr. Stanislav Dostal v Križankah v Ljubljani; Ondovec Karel, duh. svetnik, dekan v Zužemberku; Jane Peter, duh. sv., župnik v Vodicah; Kolbezen Leopold, žup. upravitelj na Sinjem vrhu pri Črnomlju; Kralj Franc, župnik v p. v Kandiji; Legat Evgen, upravitelj ljubljanskega pokopališča, Ljubljana, Sv. Križ; Majdič Franc, župnik v Sodražici; Očepek Jožef, župnik v Ovsišah, Ogrizek Jakob, duh. svetnik, župnik v p. v Zalogu pri Komendi; Pravhar Jožef, župnik v Loškem potoku; dr. Sever Josip, mornariški superior v p. v Št. Vidu pri Ljubljani; Terškan Štefan, kanonik v Novem mestu; Zabret Valentin, č. kanonik, dekan v Št. Vidu pri Ljubljani; Zorko Franc, župnik v Kamni gorici.

o Zlate maše je daroval te dni župnik v p. in duhovni svetnik g. Robert Vaclavik v Gotovljah. Še mnogo blagoslovljenih dni!

o Zlatomašnik je postal g. Franc Bračkevič, bivši župnik v Negovi. Bog živi gosp. jubilanta do skrajnih mej človeškega življenja!

o Nemški poslanik ven Heeren v Begunjah na Gorenjskem. Te dni je prispel na lekovanje v Begunje nemški prelaničnik von Heeren s svojo družino. Nastanil se je v gradu, last barona Leona Bailouja, v Dvorski vasi. Z družino hodi na izlete v bližnje okolice. Na Begunjščici ima lovišče, last gospodarskega odbora Planina iz Begunj, kjer je najrajši med svojim odmorom.

o Zlate poroke sta obhajala te dni v mestnem zavetišču za onemogle v Ljubljani bivši ljubljanski krojač Miha Kreč in njegova žena Elizabeta. Zastopnik kupana dr. J. Adlešiča direktor Jančigaj je ob tej priliki izročil jubilatoma dar g. župana.

o 80-letnik je postal Jakob Klemenčič, dolgoletni mizar pri KID. Na mnoga leta!

o Osmi križ je sadela na ramo ga Ana Žilčkar, gostilničarka v Sevnici.

DOMAČE NOVICE

d Da bi le res bilo. »Hrvatski dnevniki prinaša sledečo napoved o izdelavi nove uredbe za ureditev pokojninskih prejemkov drž. upokojencev: Predstavniki Društva državnih upokojencev bivše primorske banovine iz Splita so obiskali pomočnika finančnega ministra dr. Filipančiča in mu prikazali težko stanje, v katero so prišli upokojenci, posebno tisti, ki jih ni obsegala uredba o osebnih in družinskih dokladah v marcu mesecu letos. Stanje državnih upokojencev se je poslabšalo letos zaradi hude podražitve živil. Pomočnik ministra dr. Filipančič je pazljivo poslušal delegate in jim povedal, da se že izdeluje nova uredba, s katero se bo izboljšal položaj upokojencev. Končno je dr. Fi-

lipančič rekel, da bo ta nova uredba v najkrajšem času stopila v veljavo.

d Če bi bili mi tako poštvovalni. Belgrajska »Ravnopravnost« piše: Senator Grassl je kot predsednik nemškega šolskega sklada, s pomočjo katerega se izdržujejo nemške zasebne šole v Jugoslaviji, nedavno začel zbirko za ta fond. Naslovil je poseben poziv na Nemce v Jugoslaviji, naj prispevajo s temeljnimi kamni. Tu se je pokazalo, kakšen smisel imajo Nemci za takšne pobude. Do konca junija je bilo namreč položenih 2028 temeljnih kamnov po 500 din vsak, kar pomeni, da je zbirka že prešla vsoto 1 milij. din. Svabsko-nemško kulturno društvo je prispevalo s 100 temeljnimi kamni ali 50.000 din. List pristavlja: Tudi mi si moramo Nemce vzeti za zgled, kajti mi prepozostimo in preveč računamo le na državol.

d Proti trdi stolici in zlati žili, združeni s navalom krvi, stripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušeno domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda milo učinkuje in sigurno otvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreča.

Reg. no min. soo. pot. in nar. zdr. 8-br. 12.488. 28. V. 38.

d Velika množina ostankov za obleke in perilo je ravnokar došla na zalogo v Goričarjevo malo trgovino za ostanke, Ljubljana, Sv. Petra nasip 29, to je za vodo. Pohitite z nakupom, ker so ugodne cene, ter prosimo, da poveste tudi Vašim znancem, kateri še ne vedo za to trgovino.

d Jugoslovanska trgovinska delegacija se že štirinajst dni mudi v Berlinu in se pogaja za ureditev blagovnega in plačilnega prometa med našo državo ter tistimi državami, ki jih je Nemčija med vojno zasedla. V prvi vrsti si hoče Nemčija zagotoviti redne kontigente žita

in kovin iz naše države, poleg tega pa tudi vse tiste količine blaga, katere je naša država prodajala v države, katere ima danes zasedene Nemčija. Žito in rude predstavljajo glavno vprašanje pogajanj. Tako želi Nemčija, da se njej zagotove količine blaga, ki jih je na primer naša vlada obljubila Franciji s trgovinsko pogodbo. Prav tako želi, da se ji pošlje 3500 vagonov žita kot zaostanek, za naprej pa si hoče zagotoviti še 10.000 vagonov pšenice, 10.000 vagonov koruze in 10.000 vagonov koruze ali pšenice. Podobne predloge, ki se tičejo žita in rud, je stavila naši vladi tudi Italija. Ni pa verjetno, da bi mogla naša država v celoti ugoditi tem željam, zlasti glede žita, kajti letošnja naša žetev je za toliko slabša, da bo komaj pokrila domače potrebe. Res pa je, da je v naši državi še nekaj tisoč vagonov žita v zalogi od lanske žetve.

d Minister brez listine dr. Konstantinovič je pri kopanju v Ivanjci rešil iz valov mladega dečka, ki se je držnil v pregloboko vodo, pr. bi zaradi svoje neprevidnosti kmalu utonil. Dečka Milija Leposavič in Božidar Beševič sta se šla kopat in sta zaplavala v sredino vode. Ker sta bila oba slaba plavača, sta začela kmalu omagovati. Ko sta se borila z valovi, ju je zagledal minister dr. Konstantinovič, ki je bil v kopališču v družbi nekega svojega prijatelja. Skočil je v vodo in potegnil iz nje Milija, njegov prijatelj zdravnik pa je rešil še drugega dečka.

d Bolezen zunanega ministra. Zunanji minister dr. Cinkar-Markovič je ob priliki svojega službenega potovanja na Bled zbolel na angini. Takoj po prihodu v Beograd se mu je bolezen naglo poslabšala, zato je bil operiran, pri čemer je dobil visoko temperaturo, ki pa je po injekcijah naglo padla. Zdravstveno stanje ministra dr. Aleksandra Cincar Markoviča je zadovoljivo in bolnik že več dni nima temperature. Počutil se dobro. Te dni bo že lahko prevzel svoje redne posle.

d Največja litna skladišča bodo zgradili v naši državi v Mostarju. V skladiščih bo

Slovenski delavski romarski dan

Na Vel. Šmaren letos bo priredila Zveza združenih delavcev romanje svojega organiziranega delavstva. K soudeležbi na romanjih vabi organizacija vse ostalo verno slovensko delavstvo. Po določenem programu bodo tako slovenski delavci, ki jih druzi katoliška vera in slovenska narodnost ter skupni stanovski interesi, romali v Marijina svetišča in k Marijinim oltarjem.

Na teh romanjih bodo delavci poudarili svojó zvestobo veri očetov, svojo umerjenost v slovensko narodno skupnost. Ko velik del slovenskega naroda že danes pripada delavskemu stanu, ko se dežela vsako leto bolj industrializira in se narod proletarizira, vstajajo nove razmere, novo čustvovanje in novo hopenje. Da bi pri svojem delu našli trdnih skupnih smernic za bodoče stanovsko delo, zato bodo delavski romarji molili in o tem se bodo tudi pomenili na svojih božjepotnih zborovanjih.

Organizacija pripravlja devet romarskih božjepotí in devet z božjo potjo združenih versko-organizacijskih zborovanj. Šešli se bodo tako na Vel. Šmaren slovenski delavci na naslednjih božjepotnih krajih:

1. Ljubno pri Brezjah, 2. Šmarna gora, 3. Homec pri Kamniku, 4. Nova Stifca pri Rib-

nici, 5. Gora Oljka, 7. Ptujška gora, 8. Jeruzalem, 9. Gorca v Sv. Petru pri Mariboru.

Dosti imamo vzrokov, tako pravi okrožnica organizacije, da k Mariji romamo. Javno bomo izpričevali, da se svet brez Boga urediti prav ne da. Preko častne borbe za pravično družbo ne smemo pozabiti zadnjega, višjega namena človekovega. Prosili bomo za nas same, za naše svojce, za slovenski delavski stan, za ves narod. Prosili bomo za izgubljene delavce, da se po milosti vrnejo nazaj k Bogu. Molili bomo, da nam po Marijini priprošnji Bog prizanesa s preizkušnjo teh nevarnih časov in da po božjem razsvetljenju ob vztrajnem delu prav rastemo v lepšo bodočnost.

Prav je, da se vse verno slovensko delavstvo na Vel. Šmaren pridruži navedenim deveterim romanjem. Zaveden slovenski delavec se bo z veseljem odzval temu organizacijskemu klicu in pohitel k Materi božji z mnogimi preizkušenimi tovariši in z njihovimi družinskimi člani, da zase in zanje, za stan in za narod in za njegovo vodstvo izprosi Marijine priprošnje, božjo pomoč in lepšo bodočnost.

Vel. Šmaren naj tako zajame lepa organizacijska zamisel in naj slovenski delavski stan, pa tudi njegove prijatelje ta dan združi pri Materi vseh milosti in Kraljici miru.

Najboljša priprava za zakon

Zakon pa ni samo gospodarnost in gospodarstvo, vendar ni potreben samo bogata država. In človek se živi samo od kmetov in delavcev. Ne smililo, da sta iz vas strelca, ako pa svojih sredstev le malo imata. In kaj izmeničnega vzama je treba storiti, namreč za vaju oboje velja zveličanje moralne čistosti. S temi in podobnimi besedami opozarja ministrski, ki počinje nevarnost, učilni zakonika za kmetov in vendar še bolj dolžnosti zakonodajca življenja. Zakon seži s svojim delovanjem daleč tja v večnost. Ako hočete in v življenju, spoštuj zapovedi. Naj bi bila vaju o zakonitosti in poštenosti, vaju v razumevanju življenja in spoštovanju dolžnosti do Boga in do bližnjega, vaju v nezmenjenem zadržanju v Boga in v boljši previdnosti, ki vodi in uspeva vsakega svet, vaju v obvladovanju samega sebe, vaju v zadrževanju in premagovanju stalne življenjske priprave naših lastov in doklat na vzornosti zakonika življenja. Na za kmetov, ampak za življenje se učimo, so rekli včrtni, pa tudi ne za življenje v domači hiši, ampak in tudi ne za življenje med svetom in med ljudmi se učimo in učimo. Taka priprava bo najboljša četa, ki je vaju in otrokom ne bo ničče odvrzel...

prostora za 500 vagonov žita, obenem pa bodo uredili tudi moderno hladilnico, v kateri bodo shranjevali površino in zadje, da bi ga mogli odvažati potem tudi v bolj oddaljene kraje. Prvoizvorno bodo skladišča prišla v poštev, ko bo dograjeno in izravnano prometno novo pristanišče Ploče ob izlivu Nerete v morje.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega Franz-Josefa vode.

d Na desmrtne ježo je bil obnesen pred ljubljanskim sodiščem Ivan Slepšek, ki je umoril invalida Antona Hribernika, doma iz Borjula.

d Motilnik se imenuje nov list, ki so ga začeli izdajati vrhniški študentje.

d Obrtniška razstava v št. Vidu n. Ljubljane bo odprta od 28. julija do 18. avgusta. Obiščite jo!

NESREČE

n Strela je udarila v gospodarsko poslojpe mesarja Kramarja v št. Lezarta pri kolodvoru. Konja in voza v hlevu je strela ubila, mesarskega pomočnika Jožeta Anželja pa omamila in je potem v brežiški bolnišnici podlegel poškodbam.

n Pri delu se je smrtno poseprečil 48-letnega žagarja Antona Capla iz Lačne gore pri Oplotnici je pri delu udarila žaga z vročilo v trebuh, da je dobil hude notranje poškodbe. Capla so takoj prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer pa je podlegel.

n Zepet velika rudniška nesreča. V bližini mesta Aleksinac v Južni Srbiji se nahaja premogovnik, ki je last neke belgijske družbe in v katerem je zaposlenih nad 1200 rudarjev. V tem rudniku se je pripetila v rovu sv. Aleksander strahovita nesreča. V tem rovu je delalo 35 rudarjev, ki so delali pri nezavarovanih karbidnih svetilkah. Nenadoma je eksplodiral plin metan in nastal je požar. Prestrašeni rudarji so hiteli proti

izhodu. Ni rudarjem se je poseprečo doseči izhodu, 11 rudarjev se je pa zadušilo z ogljikovim oksidom v 200 m globokem rovu. Med posepreženimi rudarji je tudi 22-letni Slovenec Anton Črninski, vsi ostali pa so starejši od njega in območje Aleksinca in Arnavti. Rudniška uprava in policijska oblast sta takoj storili potrebne ukrepe, da se ogenj ne bi razširil tudi na druge rove. Nadzornik rova je bil Ivan Strnad iz Šoštanje v Sloveniji, ki je prvi opazil nesrečo in priskočil na pomoč posepreženim rudarjem. Rudniška uprava poroča, da je nesreča povzročila nad milijon din škoda.

n Težak tram mu je padel na glavo. Oni četnik dosepešno se je v kiselkenti rovu zpodila huda nesreča, ki je terjala življenje mladega rudarja. Pri spravljanju lesa v jamo je padel težak tram na glavo komaj 26-letnemu rudarju Ferdinandu Ocepku in mu prebil kbanjo; obdelal je na mestu mrtve. Po figuri krivdi je prišlo do te nesreče, zaenkrat še ni ugotovljeno. Mrtvega Ocepka so prepeljali na njegov dom v Colnišah pri Zagorju.

n Ka petelina je pritisnil. V Skomru nad Zrečami je postala igrta z revolverjem petletna deklica. Kmet Jernej Ločnikar je imel nabit revolver na klin. Komaj je odšel iz sobe, je njegov 12-letni sin Anton začel stikati po žepih. Dobil je v roko revolver in svedeča v igri takoj pritisnil na petelina. Nesrečna slučaj je nanese, da je strel udel 5-letno sestrico v trebuh. Ta je po nekaj minutah umrla.

n V steni Razerja v planinah se je smrtno poseprečil dr. Jule Gabrovšek.

n Vlak usmrtil voznika in konja. Med postajama Šoštanj—Šmartno na Paki je velenjski tovorni vlak do smrti povozil posestnika Martina Stropnika iz Metleč pri Topolšici. Stropnik je peljal z dvovpreznim vozom hlode po cesti, ki pelje čez železnico. Ravno tam je strmina, pa je zaviral voz, ko je zavil na progo in tako ni videl prihajajočega vlaka. Lokomotiva je udarila v zadnji del voza. Stropnika je vrglo pet metrov vstran od proge ter je obležal s polomljenimi udmi na mestu

mrtve, voz pa je vlekla še kakih 200 korakov naprej ob tiru. Pri tem je ubilo tudi enega konja.

n Usodni šok iz vlaka. 43-letna ženska posestnica Terezija Pire iz Peč pri Moravčah se je mudila po opravkih v Ljubljani. Na ljubljanskem kolodvoru je vstopila v vlak, ki se do Litije ni še ustavi, česar pa ženska gotovo ni vedela, ker je nameravala izstopiti v Kresnicah. Ko je vozil vlak akosi postajo Kresnice s polno brzico, je neprevidna ženska odprla vrata vagona in skočila na tla, kamor je priletela s tako silo, da je obdelala mrtva.

n Zdravil je v globina. Te dal so v ljubljansko bolnišnico pripeljali 14-letnega dijaka Mirka Maharja, ki je v bil v počitniški koloniji pod Stolom. Fant se je odpravil proti vrhu, pa je stopil s pota v počevje, kjer je zdrnil, padel v globino ter se hudo potolkel po glavi. Zdravniki so sprva mislili, da ga bo moči rešiti, vendar se je njegovo stanje začelo naglo slabšati in je 27. julija izdihnil.

n Pod vlak je padel. Dne 28. julija je prišlo spet do nove nesreče med Jevnico in Lazami, katere žrtev je postal 25-letni posestniški sin Janko Potrpin iz Jazbin pod Kutomom. Potrpin se je vračal iz svojega dopusta v Skofjo Loko, kjer je bil na oročnih vajah. Ker mu je bilo v vagonu prevročje, se je udeležil na zunanjo stopalo vagona. Tovariš ga je sicer svaril pred nevarnostjo, toda Potrpin ga ni poslušal. Kmet pa je prisopil mimo litijski lokalni vlak. Potrpin je po vsej verjetnosti piš drvečega vlaka zmedel in v tem je padel pod vlak. Kolesje mu je odrezalo obe nogi in roko. Nezvestnega so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Toda njegove poškodbe so bile tako hude, da je nesrečnik navzile truda zdravnikov ranam podlegel.

Kdor svoj materni jezik zavre ter ga pozabi in zapusti, je zmedenemu pijancu podoban, ki zlato v prah potepta in se ve, koliko škoda si dela.

Otvoritev ceste Reka-Sv. Arah

V nedeljo, dne 4. avgusta bodo slovesno blagoslovili in odprli novo banovinsko cesto Reka—Sv. Arah. Sporod bo sledeč:

Ob 9 dopoldne v Reki pri Hočah sprejem g. bana dr. Marka Nallažena, g. knezoškofa dr. Ivana Jožeta Tomažiča in drugih odličnikov ter gostov.

Po spvejanu se gostje odpeljejo z avtomobilu do Sv. Aרהa.

Na kraju nove banovinske ceste v gozdu pod Sv. Arehom slovesnost blagoslovitve in otvoritve.

Po slovesnosti odhod udeležencev k cerkvi Sv. Aרהa, kjer bo ob 11 prevzvišeni g. knezoškof daroval sv. mašo in imel cerkveni nagovor.

Pri slovesnosti sodeluje Ipavčeva pevska župa, pojeta pa pevka zbora društva »Maribor« in pevsko društvo iz Ruš pod vodstvom g. ravnatelja J. E. Gašpariča. Godbene točke izvaja godba mariborske gasilske čete. Po

VINA dolenska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani.

slavnostih ljudska veselica pri cerkvi Sv. Aרהa in pri Ruški koči — Priredi SPD Ruše.

Udeležence izven Maribora in mariborske okolice prijazno opozarjamo, da bo številno vozilo na Pohorje omejeno; potrebo je, da javijo udeleženci izven Maribora svojo udeležbo Okrajnemu cestnemu odboru v Mariboru najkasneje do 31. julija 1940; ti udeleženci naj javijo, če želijo, da se jim preskrbi avto in za koliko oseb. Gostje iz Maribora in bližnje okolice pa naj si sami oskrbijo vozila. Dopoldne od 8 naprej bo dovoljen vožnja samo iz Reke navzgor proti Sv. Arehu, ne pa tudi navzdol.

Slavnost se bo vršila v vsakem vremenu. Za okrepčilo bo skrbelo SPD Ruše.

Goste opozarjamo, da bodo osebni avtomobili, ki jih bodo naročili, pripravljani dne 4. avgusta od 7—8 na Glavnem trgu v Mariboru, zapadno od Marijinega spomenika, pri Sv. Arehu pa od 12 dalje na posebej določenem prostoru.

K slavnosti prav prijazno vabita Okrajni cestni odbor v Mariboru in pripravljalni odbor.

RAZGLED PO SVETU

DROBNE

Kartuzijanci zopet v materni hiši

Vlada maršala Petaina je odredila, da se slovit samostan Grande Chartreuse, iz katerega so bili kartuzijanci l. 1903 pregnani, menihom spet vrne. Menihi se sedaj pripravljajo, da se po 37 letih pregnanstva spet vrnejo v svojo materno hišo. Takrat so se morali menihi sploh iz Francije umakniti in so se naselili v Španiji (Tarragona), po državljanski vojni pa so šli v Italijo. Njihov samostan je takrat od države vzela v najem neki industrijec, ki je v podnožju samostana v Fourvoirie ustanovil tovarno, kjer je nadaljeval izdelovanje znanega likerja. Za kartuzijanski samo-

stan se je s tem začelo novo poglavje v njegovi zgodovini od 1084, ko je bil od benediktincev ustanovljen in se je pozneje priključil strožjim pravilom sv. Bruna. Ko je 21. jun. župan Villard samostan izročil patrom, je eden izmed njih skromno poudaril, »da nismo prišli delat politiko, marveč služiti Bogu in Franciji. V Franciji so sedaj mnogokje razvaline. Vseh niti ne vidimo ne. Trudili se bomo, da jih pomagamo odstraniti ali vsaj lojalno in z domovinsko ljubeznijo pomagati pri preobnovi, kajti mi smo dobri Francozi, bojevniki iz zadnje vojne.«

ITALIJA

» Drobil iz Julijske krajine. Zlato sveto malo je daroval te dni v Studenem pri Potočnjem duh. svetnik in župnik Dominik Janež. Na mnoga letal! — Za doktorja modroslovja je bil proglašen v Padovi Franc Škrjil iz Knežaka na Pivki. — V zadnjih pomorskih bitkah sta našla smrt tudi dva Goričana: radiotelegrafist Marij Čej in mornar Emil Debenjak. — Na Malih Larnah v bližini Lokve na Trnovski planoti se je zadnji petek pripetila strašna nesreča, ki je zahtevala dve smrti in dva ranjenca. 26 letni čolner Venturini, doma iz Vidma, je med popoldanskim počitkom naložil na prevoznik motor dva domača delavca in ju odpeljal na kratek sprehod. Vožnja je bila hitra in neprevidna, pa so udeleženci svoje početje grozno plačali. Nenadoma je vozilo treščilo v skalnato steno, ki teče ob cesti, in izletniki so zleteli z vso silo po pet metrov daleč naokrog. Vozač si je zlomil levo ramo in si pretresel možgane, vendar je utekel smrti, njegova dva spremeniševalca: 43 letni Ciril Kolenc in 62 letni Petar Čej sta zadobila pa tako hude poškodbe, da sta kmalu po padcu izdihnila. Četrta žrtev nesreče je postal še 10 letni deček, ki je prišel iz Vidma na Lokve na počitnice in se je slučajno mudil v obližju nezgode. Njega in ranjenega čolnerja je »Zeleni križ« prepeljal v goriško bolnišnico, oba mrtveca je pa pregledala še uradna komisija in napravila zapisnik o njuni smrti, nakar so ju položili k večnemu počitku. — Avto je v Trstu do smrti povozil 56 letno zasebnico Alojzijo Brandolin. — Od 1. do 31. avgusta imajo 50% popust za vožnjo po železnici vsi, ki običajejo v omenjenem roku Gorico in nekdanja bojišča v goriški okolici.

FRANCIJA

» Kaj je bistvenega pomena za preporod? Lyonski nadškof kardinal Gerlier je izjavil te dni tudi sledeče: Za preporod Francije ni nobena stvar bolj bistvenega pomena, kakor je duhovno in нравstveno oblikovanje mladine. Zato je treba čisto jasno in odločno rešiti šolsko vprašanje. Državna šola mora najskrbneje in najtankočutneje spoštovati dušo mladega bitja. Treba pa je tudi dovoliti in pustiti polnega razmaha svobodni šoli, ki jo vzdržujejo starši, ki pa tudi mora imeti zadostno pomoč javne oblasti. Če zahtevamo enako pravico za vse, ne da bi si lastili kakšnih predpravil,

ne zadostimo samo svojemu svetnemu poklicu, ampak se hkrati zavedamo, da s tem služimo domovini, kateri bomo vzgajali najbolj zveste in pošene ter нравstveno disciplinirane državljane.

MADJARSKA

» Nova vojvodina. Predsednik madžarske vlade grof Teleky je na seji madžarske poslanske zbornice predložil zakonski osnutek o ustanovitvi avtonomnega vojvodstva Podkarpatska Rusije. Besedilo tega predloga bo znano šele, ko bo o njem povedal svoje mnenje tudi parlament. Poudarjajo, da je izraz »vojvodstvo« v zvezi z madžarsko preteklostjo in da to vojvodstvo ne bo imelo kakšnega državnopravnega značaja. Avtonomna Podkarpatska Rusija bo živela tudi v bodoče v okviru splošnih madžarskih državnih zakonov. Imela pa bo sama svoje krajevne postave v okviru delne avtonomije.

AMERIKA

» Posnemajtel. Znano je, da so Američani silno iznajdljivi, kar se tiče iskanja novih davčnih virov. To je dokazal pred kratkim tudi upravnik morskega kopaljšča Lorror Beach pri Los Angelesu. Moža je prišlo na misel, da bi obdavičil pobarvane nohte na ženskih nogah. To svojo misel je tudi izpeljal. Nekaj uradnikov kopaljšče uprave je dobilo nalogo, da vsako damo, ki se, opravljena po najnovjši kopaljški modi, sprehaja ob obali, točno pregledajo, ali nima morda pobarvanih nohtev na nogi. Ako jih ima, mora na mestu plačati pet dolarjev davčnine, kar velja za vso kopalno sezono. Za bogate Američanke, ki zahajajo v kopaljšče, pet dolarjev ni mnogo, in najbrž ne bo nobene, ki bi se zaradi piškavih petih dolarjev odrekla »užitku«, nositi pobarvane nohte na nogah.

RUSIJA

V preteklem tednu je Sovjetska Rusija izkoristila evropski položaj v to, da je dokončno pogoltnila bałtiške države: Litvo, Letonsko in Estonijo ter da je od Finske dobila pravico do nadzorstva, da se Aalandski otoki ne bodo oboroževali. Finska je stvarno pod sovjetskim nadzorstvom

Angleški izvoz je letos v juniju padel za 25% v primeri z junijem lanskega leta.

Novi japonski vojni minister Toje je izjavil, da je danes položaj Japonske zelo rosen.

Nemški gledališče iz Weimerja bo gostovalo v zasadeni Belgiji in Franciji s »Prodano nevesto« in francosko opero »Nižava«.

Francoske oblasti so zaprle bivšega francoskega noranjega ministra Mandela in bivšega predsednika vlade Daladierja.

865 milijard dinarjev bo znašal zaradi vojne letošnji angleški državni proračun.

Gospodarska pogajanja med Turčijo in Romanijo so se brez sporazuma ustavila iz političnih razlogov.

Angleška vojna mornarica je s minami zaprla vse morje okoli Iraka, zlasti pa ustje v Bristolski preliv.

Generalni guverner Belgijskega Konga je izjavil, da bo Kongo ostal na strani Anglije do končne zmage.

Že 27 ruilcev je zgubila Anglija v sodanji vojni.

42 milijonov vojnih obveznikov bodo šteli ameriške Združene države po novem zakonu.

Anglija je Maginojeva črta s Ameriko, je izjavil angleški poslanik v Združenih državah.

V sedmih dneh je bilo potopljenih za 61.000 ton angleških in nevtralnih trgovskih ladij.

Nadaljnje nabiranje prostovoljcev bodo ustavili, ker šteje angleški prostovoljski zbor že 1.300.000 mož.

40 stop. C v seneli kaže te dni toplomen v ameriških Združenih državah, nad 300 ljudi je že umrlo na sončarici.

Nevih esem šel za pilote ter štiri šote za pouk s protiletalskimi topovi je uredila avstralska vlada.

Nad 12.000 letalskih motorjev je kupila dostej Anglija v Združenih državah.

Nad 80.000 Nemcev se bo izselilo iz Besarabije in severne Bukovine v Nemčijo.

V enem popoldnevu so Nemci potopili 23 angleških trgovskih ladij, angleži pa so strelili 23 nemških letal, pišejo eni in drugi.

Angleži poročajo, da je bila potopljena v Sredozemskem morju spet ena italijanska podmornica.

Do hudih spopadev med ameriški mornarji in med Japonci je prišlo v kitajski lukli Tsingtau.

Nov trgovski sporazum med Nemčijo in Turčijo je bil podpisan te dni v Carigradu. Prvi sneg je zapadel 25. julija na srednjem in južnem Norveškem.

Milijon Amerikancev, zgolj samcev, bo v kratkem vpoklicanih na vojaško službovanje. 50 milijonov turških lir za narodno oborožitev je odobrila turška zbornica vladi.

Italijani nadaljujejo s letalskimi napadi na Malto, Gibraltar, Hajfo, Aleksandrijo in Jeruzalem.

Turčija je pozvala pod erošje letalico 1911, 1912 in 1913.

Amerika je ugodila angleški želji, da dobi po 3000 letal mesečno. Ali bodo vojno odločila letalaf

Združene države se čevotile izvoz bencina v vzhodne sibirskie predele.

Radio Ljubljana

Četrtek, 1. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, 13 Napovedi, 13.02 Radijski orkester, 14 Poročila, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Deset minut zabave, 20.10 Slovensčina za Slovence (dr. R. Kolarič), 20.30 Pevski koncert, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Radijski orkester, Konec ob 23.

Petek, 2. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Radijski orkester, 14 Poročila, 14.10 Turistični pregled, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Za planince, 20.10 O čeni in sadužitstvu (g. Angela Vode), 20.30 Radijski orkester, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Kmečki trio. — Konec ob 23.

Sobota, 3. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 17 Otroška ura: Pavilijon oder, 17.30 Plošče, 17.50 Pregled sporeda, 18 Radijski orkester, 18.40 Mosto in okraj Laško (dr. Viktor Tiller), 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Zunanje-politični pregled (dr. A. Kuhar), 20.30 Jeklove muhe št. 2, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Radijski orkester, Konec ob 23.

Nedelja, 4. avgusta: 8 Jutranji pozdrav, 8.15 Dvopevi, 9 Napovedi, poročila, 9.15 Plošče, 9.30 Prenos cerkvenih slovesnosti iz stolne cerkve sv. Nikolaja (10-letnica) skofovanja g. dr. Gregorija Rožmaza), 11 Plošče, 11.45 Pevski kvintet, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Jožek in Jek, 16.30 Ubravnost duha in telesa v mladini ZFO (dr. Franc Blatnik), 17 Gospodarska in t-žna poročila, 17.30 Radijski orkester, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Plošče, 20.30 Bramec, 21.30 Plošče, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Radijski orkester. — Konec ob 23.

Ponedeljek, 5. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Radijski orkester, 14 Poročila, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Iseljeniški kotiček (Milko Pirih), 20 Ljudsko zdravje v Sloveniji in jetiki (dr. Ivo Pirc), 20.30 Pomni trio, 21.15 Plošče, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Radijski orkester. — Konec ob 23.

Torek, 6. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Radijski orkester, 14 Poročila, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura: Naše planine v baški, v pripovedkah in pesmih, 19.40 Objave, 20 Gospodarski pregled (Drago Potočnik), 20.10 Voditelj in masa (prof. Emil Hrovat), 20.30 Radijski orkester, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Plošče. — Konec ob 23.

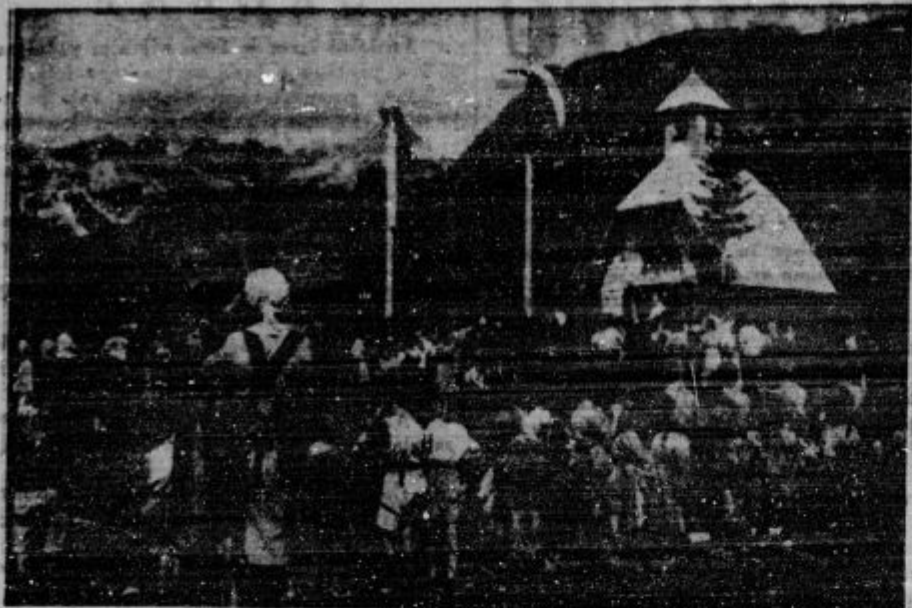
Sreda, 7. avgusta: 7 Jutranji pozdrav, 7.05 Napovedi, poročila, 7.15 Plošče, 12 Plošče, 12.30 Poročila, objave, 13 Napovedi, 13.02 Plošče, 14 Poročila, 18.30 Mladinska ura: Slov. literarni zemljevid VIII (prof. Fr. Vodnik), 18.45 Plošče, 19 Napovedi, poročila, 19.20 Nac. ura: Cvilna mobilizacija vase (Stojadin Sramenčević), 19.40 Objave, 20.10 Tuna (Viktor Pirnat), 20.30 Samopevi, 21.15 Citraški trio »Vesna«, 22 Napovedi, poročila, 22.15 Koncert za klarinet solo. — Konec ob 23.

NAZNANILO

»Zveza bojujnikov« se tem potom zahvaljuje vsem prijateljem in tovarišem, kakor tudi vsem drugim, posebno darovalcem, ki so sodelovali pri nabiralni akciji za zgraditev veličastnega spomenika padlim žrtvam svetovne vojne; ki ga bo »Zveza bojujnikov« postavila na Brezjah. Vsem onim darovalcem, prijateljem in tovarišem, ki so pravilno razumeli klic glavnega odbora »Zveze bojujnikov« in smisel nabiralne akcije, naj bo tem potom izrečen: »Bog plačaj!« Vsi ste s tem pokazali, da vam je še vedno spomin na naše žrtve v svetovni vojni svet in da gojite čustva nepozabnega tovarištva in prijateljstva napram našim pokojnim v oni meri, kot jo bo z Vašimi, če tudi skromnimi prispevki večno izražal spomenik pri Materi božji na Brezjah.

Masonska organizacija v Belgaciji je sklenila, da se bo sama razšla.

Velike vaje sovjetske vojske so se začele na Daljnem vzhodu ob reki Amur.

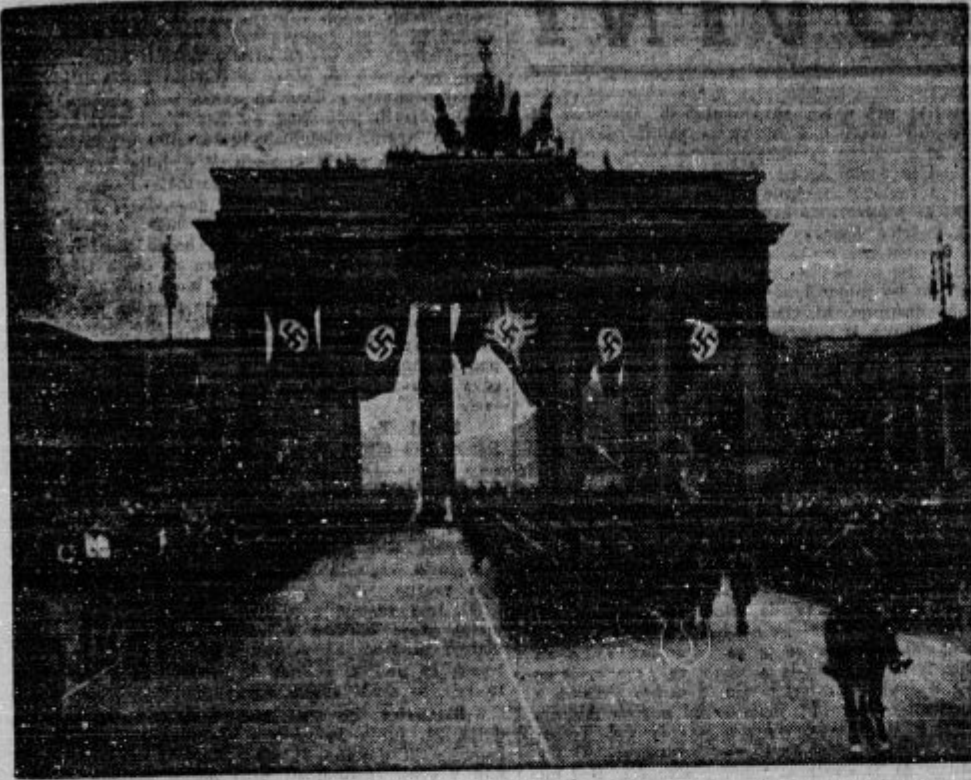
Enpela na Usbevnici, katero je prejšnjo nedeljo blagovolil prevz. g. škof dr. Gregorij Rožman.

Slovenski otroci iz Westfalije so prišli pod vodstvom gđ. Marije Azmanove na obisk v Slovenijo.

Prihod slovaške trgovske delegacije v Belgrad.

Berlin je s velike slovesnosti sprejel zmagovalne divizije, ki so se nedavno vratile s zapadne fronte domov.

Italijanski kralj Viktor Emanuel III. slavi letno četrdesetletnico vladanja.

Frizer s trga v Tangerju, katerega se španske čete nedavno sasedle.

Vojaki iz španskega Maroka.

V vsako hišo Domoljuba!

Strahota vojskovanja na morju: Na sliki vidimo veliki angleški 20.000-tonski transportni parnik »Oryza«, ki se potaplja. Potopilo ga je nemško težko obalno topništvo.

PO DOMOVINI

Stopiče so dobile novomašnika

Redko doživimo v naši fari slovesnost kot je bila nova sv. maša, ki jo je bral 14. julija g. Bruc Franc, sin razlošnega in mnogega g. župana Brulca Franca. Dolgi 18 let ni poslala stopička župnija nobenega duhovnika v vinograd Gospodov. Zadnja je bila l. 1922, ki jo je daroval sedanji usiv. prof. dr. Josip Turk. Po tolikih letih so ljudje že zahrepeneli in si zaželeli novomašniškega blagoslova. Zato so sedaj vse žrtvovali, da bi čim bolj povedig-nili to izredno slovesnost.

Na dan posvetenja, 7. julija, je g. novomašnika ob njegovem prihodu v Stopiče lepo priročno pozdravila vsa fara pred župno cerkvijo. Najprej je g. župnik spregovoril nekaj ganljivih pozdravnih besed, za njim pa v zborih otroci, fantje in dekleta, končno pa so vsi navzoči zaprosili za blagoslov.

Na dan nove sv. maše, 14. julija, je bila vsa občina župnija v radostnem razpoloženju. Od vseh strani je privrelo nepričakovano mnogo ljudi. Novomašnikov dom v Henčici so poirivovale roke okorno okrasile, v cvetje in zelenje se je odela tudi župna cerkev in njena bližnja okolica. H oltarju Gospodovem je spremilo novomašnika mnogo sorodnikov, duhovnikov, med njimi kot najodličnejši mil. g. prošt Karel Cerin in drugi odličnikov. Pridigar prof. dr. Ehrlich Lambert je z lepo zamovanim govorom močno ganil nabito polno cerkev. Prepeval je domači povski zbor, ki je ubrano rešil svojo težko nalogo.

Zopet toča

(Dopis z okolice Vojnika)

Poletje z vročino in zlatim žitnim poljem je tu. Toda zopet letos, morda bolj kot druga leta, uničuje toča pridelke zemlje. Kmet, kmečki Slovek tako ostaja: eno leto brez kruha. Kako bo drugo leto. Kdo ve?

Pomoči išče pri oblasti, pri sosedih; pa povsod je pičila ali pa je sploh ni. Samo pomoč? Zavarovanje proti toči? Predrago je, prispevki

preveliki pri naših zavarovalnicah. Obvezno zavarovanje proti toči bi nujno rabili. Saj izbira toča je nekatere predele oziroma kraje, dočim se drugod le redko ogledi. Zavarovanje proti toči se iz tega razloga razlikuje od zavarovanja proti požaru; le z obveznim zavarovanjem bi se dalo do- doeti uspeh. Kmečka zveza, Kmetijska zbornica naj to čimprej preuči. Za letos pa bo pomoč države, banovine in kmetijskih ustanov nujna. Kajti če bo kmet danes začel kupovati živeč, bo sprito draginje, ki vlada, upropastil sebe. Zašel bo v dolgove, iz katerih ne bo izhoda. Tako grozi kmetu, v po toči prizadetih krajih, lakota ali propast. Ena kot drugo je neizogibna, zato je pomoč oblasti potrebna čimprej.

Iz raznih krajev

Prežganje. Veliko težav smo imeli pri letošnji košnji kme. Vsakdanji del nas je oviral pri en- enonju. Jedrom je polet in se že črteje in poznam- namni vasi malotiča s svojim »pika pok«. Zdi, da je prošla zima naredila toliko škode na strnišč, da bo ne šita na slamo. — Velik udarec je za prebivalce naših hrbov ta, da letos tudi sadno drevje ne rodi. Ni bilo česeni, ne bo hrušek na jabolk. Marsikatera družina se je za ikupiček sadja ali žganja potrebno oblekla in obula za zimo in še za živeč in davke je nekaj ostalo. S skrbjo gledamo v bodočnost! — Den 13. julija je bil pogreb Alojzija Milakar p. d. »Lončarjevega očeta« iz Vel. Trebelj- ljeva. Pokojni je doškal visoko starost 90 let. Ljudstvo ga je spoštovalo kol poštenjaka. Bog mu bodi za vse dobro bogat plačnik!

Mekronog. V petek, dne 26. julija se je v Bruni vasi pri Mekronogu dogodila težka pro- prometna nesreča, katere žrtev je postal Jože Nah- tignal iz Bajhovec, občina Trebelno. Na ostrem ovinku sta se srečala mekronoški pek Kralj na motornem kolezu ter omenjeni fant s kolesom ter se zaletela drug v drugega. Nahignal je dobil tež- ke notranje in zunanje poškodbe ter so ga takoj nezavestnega prepeljali s avtomobilom v novo- meško bolnišnico. Njegovo stanje je zelo resno. — Naša krajevna Kmečka zveza, katere je bila

pri nas šele letos ustanovljena, prav pridno de- luje v korist naših kmetov. Tako je naročila za svoje žlane vagon superfosfata, ki je pripeljal no- davno in je bil cenejši, kot drugod. Prav tako je organizirala, da so kmetje v občini dosegli višje cene za mleko, in sicer je dal po 2 din liter. — Sedaj organizira Kmečka zveza tudi skupno pro- dajo poljskih pridelkov. — Kmetje, kateri še sto- jite ob strani, vstopite v to koristno organizacijo!

Trebelno pri Mekronogu. V nedeljo dne 21. ju- lija je strela ušla hišo posestnika Franca Pun- gerčar Mira vas 9, omenila gospodarja in enega sina zadelo v nožo. Pogorela je hiša, gospodarsko poslopje, svinjaki. — Gradili bomo sušilnico za sadje. Prejeli smo večjo podporo za cesto Ogošnja vas—Poljane in tudi to cesto bodo pričeli razšir- jevati. Hvaležni smo vsem, ki so pomogli za oboje. Tudi občinski dom bomo gradili, ako dobimo še podporo, da bo mogoče vsaj s kulukom spravi- ti pod streho. — Letina šitina in vinoka bo pičila — prva polovica manj kot lani, druga tridesetina kot lani.

Kralj. Te dni praznuje svojo 70-letnico živ- ljenja Ana Gros, žena upokojenega organista Jer- neja Grosa. Obenem pa praznujeta oba zakonca 45-letnico zakona. Julijanka je opravljala 27 let vsa dela z vneto in natančnostjo v Krišah pri Trliču, kjer je bil njen mož vsa dolega leta za organista. Ker jim Bog ni dal otrok, je z veliko ljubeznijo vzgojila več drugih otrok, ki jim je bila vrnos mati. Še sedaj, s svojimi sedmimi krizi, ima veselje z njimi in matere ji rade za- upajo svoje malčke v varstvo. Verna slovenski materi in ženi, ki je vse svoje življenje mnogo trpela in molila, želimo še mnogo let v zdravju in veselju sredi svojih varovancev!

Blagovics. Po novi maši smo obhajali v no- deljo, 21. julija še redno mašo naloga gospoda župnika in dekana Jakoba Štreklja. Gospod de- kan v svoji skromnosti niso hoteli nobene znan- nje slovesnosti, pa so se končno le morali toliko ukloniti, da so ta dan imeli slovesno peto sveto mašo. Na prižnico pa je stopil vsen prof. dr. Snol, ki je v lepih besedah očrtal pomen duhov- nika, zlasti župnika za župnjo. Po sv. maši so se vsi farani, ki so bili v cerkvi, zbrali v Družbenem domu. Tu so se g. dekanu poklonili in mu čes- titali k 25-letnici maščičstva zastopniki duhovščine, občine in šole. Zastopniki faranov pa so g. de- kanu izročili, kot dokaz iskrenih hvalečnosti vse fare za nadvse poštovno duhovniško delo svo- jega dušnega pastirja, lep in umetniško izdelan

83

Gospod Volodijovski

»Bog daj zdravje moji in tvoji!«
»Med zemljankami, c je zašel Kelling, ml...«
Toda ni skončal, kajti mali vitez, ki se je za trenutek obrnil proti gradu, je nenadoma glasno kričal:

»Za božjo voljo, kaj vidim!«
In skočil je tja. Kelling se je začudeno ozrl; nekaj korakov pred seboj je na grajskem dvorišču zagledal Baško v družbi gospoda Zagloba in žmudčina Pjenteke.

»Pod obzidje, pod obzidje!« je kričal mali vitez in jih vlekel, kar je mogel hitro, v zavetje pod ploščadjo. »Za božjo voljo!«

»Hate je govoril gos, od Zagloba, sopihajoč, s pretrganim glasom, »pomagaj si s tako-le! Prosim, pregovorjam: »Pogubiš sebo in menel!« poklekne, ni! Ali naj bi jo bil samo pustil, kaj? ... Uf, ni! ne pomaga, nič ne pomaga! Pojdem, pojdem! Tu jo! maš!«

Baški se je bral strah v obrazu in obrvi so ji trepetale, kakor bi ji šlo na jok. Toda ni se bala granat ne treskanja krogel ne drobec kamenja, ki so prihli na vse strani, ampak samo moževе jez. Zato je sklenila roke kot otrok, ki se boji kazni, in začela s ihtejim glasom klicati:

»Nisem mogla, Mihalek, ne jezi se! Jaz ne morem tam sedeti, ko ti tukaj goriš, ne morem, ne morem! ...«

On se jo začel v resnici jeziti; še je kričnil: »Baša, ti se ne bojiš Bogaj!« — toda naglo ga je obšla ginjenost, glas mu je zastal v grlu, in šele ko mu je ta predraga, jasna glavni počivala na prsih, je spregovoril:

»Ti moj do smrti zvesti prijatelj, ti moj! ...« In objel jo je.

Med tem pa je Zagloba, ki se je stisnil v salom v obzidju, naglo pravil Kellingu:

»Tudi tvoja je hotela iti, pa smo jo promotili, da ne pojdemo. Kako tudi v takem stanju... General artilerije se ti porodi, malo oridnež naj bom, če ne bo general... Na, na most od mesta do gradu padajo granate kakor hruške... Misli sem, da se razpočim... od jeze ne od strahu... Prevrnil sem se na ostru črepinje in si tako odri kožo, da se leden dal ne usadem brez bolčine. Nune me bodo morale mazati brez oziira na ar- mežljivost... Uf, ti cigani pa streljajo, da bi jih strele pobile!... Gospod Polocki mi boče izročiti poveljstvo... Dajte vsakom pitl, sicer ne vdr- že... Pogledite to granatol Za božjo voljo, tu blizu bo kje padla... Zakrijte Baško, za božjo voljo bluzite! ...«

Toda granata je padla daleč, ne blizu; padla je namreč prav na »treho luteranske kapelice v starem gradu. Ker je bil tam obok zelo močen, so znesli tja streljivo; toda granata je prebila obok in ušla smodnik. Mogočen pok, silnejši od gronja topov, je strel temelje obeh gradov. S ploščadi so se začeli osupli glasovi, topovi, poljski in turški, so umolkni.

Kelling je popustil Zagloba, Volodijovski Bašo in oba sta hitela, kar so ji noge nesele, na obzidje. Čez trenutek je bilo slišati, kako sta oba vsa za- zopla dajala povelja, toda niune ukaze je pre- glušilo ropotanje bobnov v turških okopih.

»Naskok pripravljajo!« je šepnil Zagloba.

Zares so si Turki, ko so zastihali pok, čisto mislili, da sta najbrž oba gradova razdejana, bran- ilci pa deloma pokopani v razvalinah delovna pre- vzeti od strahu. V tej misli so se pripravljali za naskok. Neumnež niso vedeli, da je samo luteran- ska kapelica zletela v zrak, eksplozija pa razen pretresa ni povzročila nobene druge škode, da, še noben top na novem gradu ni padel s podstavka. Vendar pa je v okopih postajalo ropotanje bobnov vedno silovitejše. Krčela janičarjev so se usipala z okopov in hitela v diru h gradu. Oznil na gradu in v turških prekopih so sicer ugasnili, toda noč je bila jasna in pri luninem svitu je bilo videti

strnjeno množico belih janičarskih čepk, ki se je v teku zibala kakor val, ki ga pregiblje veter. Šlo je nekaj tisoč janičarjev in nekaj stotin »džamaka«. Mnogim izmed njih je bilo usojeno, da ne bodo nikoli več videli stambulskih minaretov ne jasnih vod Gospora in temnih cipra pokopališč, toda sedaj so dirjali z besnostjo in nado na glavo zmagov arcih.

Volodijovski je hitel kakor dah vzdolž obzidja. »Ne streljajte! Čakajte na poveljete! je klical pri vsakem topu.

Dragonci so se s mušketsmi v rokah vlegli kot vence na ploščad in sopli v razdraženosti. Nastala je tišina, slišati je bilo samo odmev naglih korakov janičarjev kot zamolklo bočnenje. Cim bliže so prihajali, tem bolj gotovi so bili, da zavamejo z enim zamahom oba gradova. Mnogi so bili mnenja, da so se ostanki branilcev že umaknili v mesto in da je ploščad zapuščena. Ko so pridirjali do jarka, so začeli metati vanj dračje, vrece s slamo in ga napolnili, kakor bi trenil.

Na obzidju je bila še vedno tišina. Ko pa so prve vrste stopile na steljo, s katero je bil jarek napolnjen, je v eni izmed zarez v plo- ščadi počel strel iz pištole, ob istem času pa je zaklical presunljiv glas:

»Ogenj!«

In takoj sta se obe strlini in vsa čelna stran obzidja, ki ju je vezala, posvetili v dolgem plame- nefem blisku; razlegel se je grom topov, praske- tanje samokresov in mušket, vpitje napadalcev. Kakor kadar se pogrezne sulica, ki jo je vrdla roka čvrstega lovca, do polovice v trebuch mvedo- du, ta pa se zvija v klopčič, tudi, se premetava, prevrača, steguje in zopet avija — prav tako so se zamotale množice janičarjev in džamaka. Tudi en strel nasprotnikov ni bil zaman. Topovi, nabiti s kartečami, so ljudi naravnost kosili, kakor vrže silen vihar z enim pišem žito na polju po tleh. Ti, kateri so udarili na obzidje, ki je vezalo strli- ni, so se znašli med tremi ognji — in se, vsi osupli, zaleteli brez veda gnešli v sredo na kup,

kelih. Ob srebrnomašniškem jubileju želimo g. dekano, da bi še dolgo časa delovali med nami ter da bi jih Bog ohranil zdrave in jim dal dočakati tudi še zlati jubilej.

Prešna. Pri Cervanovih v Podgori so imeli te dni posebno slovesnost. Stara mati so praznovali 80-letnico svojega popotovanja po tej božji zemlji. Bog jim navzi še precej let! — Oni dan so imeli veliko posla: Ljubli, organist in farovski Janez. Napovedali so »bliskovito vojno« dehurki in njenim petim mladim. Po daljšem trudu in vihtenju »motoriziranega orožja« se jim je posrečilo vloviti in pobiti pet krasnih in prijaznih dehurčkov. Starca pa je krepko »skihnil« v pozdrav svojim sovražnikom in zbežala.

Raka pri Krškem. Minulo nedeljo popoldne je med nevihto strela udarila v veliki pokopališki križ. Poškodovana je razpelo in opraskala pokončni steber. Jako nestalno vreme je dokaj zadržalo žetev. Pa tudi sicer ne bo snopje dalo pričakovanega pridelka. Sedja, ki ga je bilo lansko jesen na pretek, je malo, pa še to zeleno odpada. Tudi vinogradi ne obetajo bogve kaj.

Mekinja. Naš novomašnik g. Janko Koncilja, D. J., bo ponovil slovesno novo mašo za svoj red v nedeljo, 4. avgusta ob 8 v cerkvi sv. Jožeta v Ljubljani, ko jezuitje na zuna! praznujejo svojega ustanovitelja sv. Ignacija. Pridigal mu bo tedaj V. Cadež, župnik njegove rojstne župnije. — Na Vel. Smaren popoldne ob pol treh bo g. novomašnik zopet imel siavnosni govor v župni cerkvi v Mekinjah, če ga le ne bodo predstojniki prej odpoklicali iz ljublj. škofije kam drugam.

Prijatelju iz ujetništva o spomin

(† Jožetu Juraku)

Dragi Joško! Ali si res že odšel od nas v mir, ki je namenjen nam zemljanom in za katerega si tako prosil tam v ruskem ujetništvu? Po 25 letih sem upal, da se sestaneva pri Kraljici miru na Zaplazu. Toda ni nama bilo dano, da bi si še enkrat segla v roke v življenju.

V Moskvi sva se prvič videla v bolnišnici. Bog s teboj, Slovenec, si veselo vzkliknil. Pot naju je vodila v ujetniški tabor.

Tisri dnevi ostanejo med in gotovo tudi mnogim drugim tovarišem v nezbriznem spominu. Nagovarjal si nas, naj prosimo za mir. Dosegel

si, da sme vsak večer moliti rožni venec na glas vpricho raznih narodov bivše Avstro-ogrske in to od jeseni 1914 do spomladi 1915. In kako lepo smo na Tvojo pobudo praznovali božič in veliko noč!

Odešel si tja, kamor pridemo prej ali slej vsi. Počivaj v miru!

J. Jamnik, Skofja Loka.

Za štiridesletnico mašniškega posvečenja loškopoljskega g. župnika Jožeta Pravharja smo prejeli lep članek s sliko. Nismo pa ga mogli griobčiti, ker nam je g. župnik v svoji znani skromnosti odločno prepovedal pisati o tem jubileju. Da pa bo »Domoljubova« armada vendarle obveščena o štiridesletnici za narod in Cerkev tako zaslužnega duhovnika, smo »utibotapili« v list te akromne vstave. Gospod župnik je v veliki meri »kriv«, da je podpisani že trideset let to, kar je. Hvala mu pristojni Prosim g. jubilenta, naj se mene in moje družine spominja pri sv. deritvi, saj se mi zdi, da sem ravno letos božje pomoči nad vse potreben. Gospod župnik, oprostite, da nisimo do pike izpolnili Vaše jubilejne zahteve. Ad multos annos! Fr. S.

Še nekaj dopisov

St. Jurij pod Kumom. Niso še zvonovi letos zvonili tako žalostno — dasi že četrnajstič — kot pretečli teden Jožinovemu Jankotu iz Jazbin. Kot bomb: nepričakovano je udarila med nas vest, da se je ponesrečil in takoj nato, da je umrl, ter nas vse pretresla. Star je bil šele 26 let, poln zdravja, življenja in moči, da mu ni bilo enakega. Vračal se je s 14 dnevnega dopusta nazaj na orožne vaje. Med vožnjo je nad Kresnicami padel iz osebnega vlaka pod nasproti drveči vlak, ki je vozil proti Litiji. Dobesedno ga je raznesaril in mu polomil ude. Našli so ga še živega, toda po prevozu v bolnišnico je kmalu izdihnil. Do zadnjega je bil pri polni zavesti. Sodeloval je pri vseh naših organizacijah in pri moškem zboru. Bil je od ustanovitve ves čas načelnik Fantovskega odseka in med prvimi člani, ki so si nabavili kroj. Bil je med fanti splošno priljubljen. Imel je zlasti veselje do orodne telovadbe, ker je bil po postavi rojen orodni telovadec. V tem oziru bo v odseku nenadomestljiv. Še zadnji dan pred odhodom je pomagal na telovadišču in se veselil, da se bo po vrnitvi mogel tu udeleževati. Bil je zato upanje odseka, katerega je njegova smrt bridko zadel. Odšel je za svojim letos umrli očetom in upamo, da sta sedaj združena pri Bogu. Pokopan je bil preteklo nedeljo v Ljubljani. Na zadnji poti so ga spremljali člani domačega in zagorskega Fantovskega odseka in mnogo znancev. Ob grobu se je od njega poslovil brat predsednik Bajda Hinko.

Tolži nas prijatelje, sorodnike in znance misel, da je še v zadnjih trenutkih prejel zakramente za umirajoče. Nepozabni Janko! Počivaj v miru! Domačim ob pretresljivi izgubi naše sožalje!

Pred kratkim je pa umrl tudi ob priliki orožnih vaj Prošt Anton iz Borovaka. Konj ga je udaril tako, da je po nekaj dneh umrl. Zapušča pet nepreskrbljenih otrok. Naj mu sveti večna luč!

V Hrastniku pri Moravčah je umrla gospa Neža Osolnik rojena Trdin. Bila je še krepka, a majhen padec ji je povzročil da je podlegla. Pokojna je bila zelo dobra krščanska mati in skrbna gospodinja, za katero zelo žalujejo hčere in sinovi. Izrečamo jim iskreno sožalje. Pokojni materi pa večni mir in pokoj.

Bahica: »Fant je, gospod šinkar in tehja tri kilograme.«

Oče (mesar): »Brez kosti?«

nadašč pri tem tako na gosto, da se se tvorilo iz njih drgetajoče kopice. Ketting je iz dveh topov mešal s kartičami v tem kupu, ko so na napoved pričeli bežati, je zaprt s dežjem železa in svinca ozko ustje med obema štrlinama.

Nazkok je bil na vseh črti odbit. Ko se torej janičarji in džamak, zapustivši jarek, kot ponoreli bežali s vrstrestenim tuljenjem — so začeli v turških okopih metati zapaljene kolomaznice in baklje, tudi so začigali umetni ogenj in delali tako iz noči dan, da bi bežalim osvetlili pot in otežkočili preganjalnem izpad, ki so ga pričakovali.

Med tem je gospod Volodijovski, videč tisti kup zaprt med obema štrlinama, kriknil dragoncem in se v njimi vred epustil nadenj. Le-ti nezrečnejši so še enkrat poskušali priti skozi prehod, da toda Ketting jih je tako strahno obdelaval, da je bil prehod takoj zadelan s kupom trupel, ki je bil visok kot nasip. Živim ni preostalo drugega kot poginiti, ker branilec ni bilo do ujetnikov; zato so se začeli strahovito braniti. Čvrsti korenjaki so tvorili majhne skupine po dva, tri do pet mož, podpirali s pleči drug drugega in oboroženi s kopji, bojnimi sekirami in sabljami divje sekali. Strah, osuplost, gotova smrt, obup, vse to se je v njih spremenilo v eno samo čustvo besnosti. Prevzelo jih je bojno navdušenje. Nekateri so se v brezumni divjosti posmehovali metalni na dragonce. Te so, kakor bi mignili, raznesli na sabljah. To je bil boj dveh besov, kakaj tudi dragonce je zaradi naporov, vodnega hdenja in gladu prevzela zverska razkačenost na tega sovražnika; ker pa so bili v boju s gotim orožjem spretnješi od nje, so grozovito besneli in klali. Tudi Ketting, ki je hotel od svoje strani bojišče razsvetliti, je ukazal zadržati posode s smolo in v njihovem svitu je bilo videti, tako so se neukroteno Mazuri z janičarji borili s sabljami, se s njimi lašali in pretopali. Zlasti grozni Lužnja je besnel kakor podivjan bik. Na koncu drugega krila se je bojeval sam gospod Volodijovski; ker pa je vedel, da gleda nanj; z obzidja Baška, je sam sebe prekosil. Kakor kadar

ujedljiva podlasica vdere v stog žita, v katerem se je vgnezdil roj miši, in med njimi strahovito kolje in davi, tako se tudi mali vitez kakor uničevalen duh razsajal med janičarji. Njegovo ime je bilo med Turki že znano iz prejšnjih bojev pa tudi iz pripovedovanja hošimskih Turkov; razširilo se je že splošno mnenje, da ne uide smrti noben človek, ki se s njim spoprime — zato se noben izmed teh janičarjev, ki so bili sedaj med štrlinami zaprti, ko ga je nenadoma ugledal pred seboj, še branil ni, ampak je zaprt očel in izdihnil pod udarcem rapirja s besedo »kiamelle« (usoda) na ustnicah. Slednjiji je odpor oslabil; ostanek se je vrzel pod tisti nasip muličev, ki je zapiral prehod in tam so jih do zadnjega moža posekali.

Dragonci so se sedaj vrnili čez premosteni jarek med petjem in krikom, zasopli, zaudarjajoč po krvi; nato je bilo oddanih še nekaj topovskih strelcev a turških okopov in z gradu, potem pa je nastala tišina. Tako se je končal oni topovski boj, ki je trajal nekaj dni in ga je vental nasok janičarjev.

»Hvala Bogu,« je rekel mali vitez, »poživali bomo vsaj do jutrišnje budnice, saj smo pa to tudi pošteno zaslužili.«

Toda to je bil samo delen počitek, kajti ko se je storila trda noč, se je v tišini znova razleglo zvenčanje kramпов, ki so udarjali v skalnato steno.

»To je hušje od topov,« je rekel Ketting, ki je pazljivo poslušal.

»Saj bi napravil izpad,« je pripomnil mali vitez, »toda ni mogoče, ker so ljudje preveč utrujeni (utrujeni). Niso spali in niso jedli, tudi če bi bili kaj imeli, ker ni bilo časa za to. Sicer pa stoji pri podkopnikih vedno na straži nekoliko tisoč džamaka in spahov, da bi ne bilo od naše strani kakšne ovire. Ni druge pomoči: mi sami moramo novi grad razstreliti in se v starega umakniti.«

»Pa ne že danes,« je odgovoril Ketting. »Glej, ljudje so popadali kot snopi in ape kakor ubiti. Dragonci še sabell niso otrli.«

»Baška v mesto in spat!« je rekel nasadoma mali vitez.

»Dobro, Mihalek,« je odgovorila Baška ponižno, »pojdem, kakor zapoveduješ. Toda tam je samostan že zaprt, zato bi rajši tukaj ostala in čula nad tvojim spanjem.«

»Čudno je to,« je rekel mali vitez, »po takem naporu in spanje zbežalo od mene in mi sploh ni do tega, da bi kam glavo nastolil.«

»Ker si si kri razgrel, ko si se s janičarji zabaval, je rekel Zaglobo. »Tako je bilo vedno tudi s menoj. Po hiki nikakor nisem mogel zaspati. Kar pa zadeva Baško: čemu bi se ponoči vlekla do zaprtih vrat, mar ne; rajši kar tu ostane do jutrišnje budnice.«

Baša je od radosti objela gospoda Zaglobo, mali vitez pa, ko je videl, da ji je zelo mnogo na tem, je rekel:

»Torej pojdim v sobe.«

In so šli. Toda pokazalo se je, da je bilo v sobah polno spnenega prahu; povzročile so ga kroglice, ki se stresale stene. Ni bilo mogoče notri vzdržati, zato sta šla Baša in njen mož čez nekaj časa ven, nazaj k obzidju, in se vgnezdila v vdobini, ki je ostala, potem ko so razidali stara vrata.

Tam je on sedel in se oprl ob zid, ona pa se je stisnila k njemu kakor otrok k materi. Bila je noč v avgustu, topla in sladka. Mesec je s srebrno svetlobo obseval vdobino, tako da sta se obraza malega viteza in Baše kopala v njenem blesku.

(Nadaljevanje prih.)

Tonček Pačka, Očka: »Tonček, še od včeraj imaš črni mudež na nosu.« Tonček: »Od črnila sem ga dobil.« — Očka: »Kaj se ne da izmiti?« — Tonček: »Se nisem poskušil.« — Ko drugi dan očka opazi, da Tonček madeža nima več, mu pravi: »Viš, kako si sedaj lep, ko nimaš več tiste packe na nosu. Si se umil, ne?« — Tonček: »Kaj žel Radotov pose me je obilal.«

Iz Osrednjega urada za zavarovanje delavcev

Na prošnjo OUZD v Ljubljani objavljamo:

Zakon o zavarovanju delavcev določa, da za časa orožnih vaj delavčev članstvo pri OUZD ne preneha in da se zavarovalni prispevki za ta čas ne plačajo. Razen tega določa, da se čas vojaške službe zavarovancu vračunava v pokojninska leta, čim je bilo zanj vplačanih vsaj 50 tednov pokojninskih prispevkov. Da more OUZD zaradi gorajših določb po eni strani pravilno predpisati zavarovalne prispevke, oziroma jih za čas delavčeve orožne vaje odpisati, po drugi strani po delavčev vojaško službovanje upoštevati v pokojninsko dobo, je potrebno, da delodajalci in delavci z vojaškimi listinami ali od občine overovljenim prepisom ali izpiskom prijavijo OUZD, od katerega dne in do katerega dne je član služil orožne vaje ali vojaško službo vobče. Podrobna navodila na to je OUZD objavil v svojem listu »Delavsko zavarovanje« št. 7, ki ga morejo zainteresirani dobiti brezplačno pri poslovalnicah OUZD.

Prijavljanje delavskih zaslužkov pri OUZD v primeru skrčenja obrata

Iz pisarne OUZD v Ljubljani smo prejeli: »Zaradi pomanjkanja sirovin so nekateri obrati skrčili svoje obratovanje za enega ali več dni v tednu, tako da so se povprečni zaslužki delavcev na ta način znižali. Ker delovno razmerje zaradi kratkodobnih prekinitev na ta način preneha, delodajalci ne morejo tako zaposlenih delavcev za vsak delovni dan posebej prijavljati in odjavljati, marveč je treba njih zmanjšani zaslužek prijavljati OUZD s prijavnici o spremembi zaradi uvrstitve v nižji mezdni razred. To

velja za vse delavce, ki so plačani na akord ali od ura. »Prijavnice o spremembi naj predlagajo delodajalci mesečno do vsakega 8. dne v mesecu na temelju povprečnega zaslužka delavčevega iz preteklega meseca. Na ta način je delodajalcem olajšano prijavljanje delavcem pa so obvarovane njihove pravice. Navodila za prijavljanje povprečnih mesečnih zaslužkov so objavljena v 4. številu lista »Delavsko zavarovanje«, ki ga izdaja OUZD v Ljubljani.«

Pokojninsko zavarovanje trgov. pomočnikov

Od 1. julija dalje so trgovski pomočniki in pomočnice zavarovani za onemoglost, starost in smrt pri Pokojninskem zavodu za namence v Ljubljani. Tozadevno prijavo so dolžni delodajalci predložiti tem zavodu v roku od 14 dni. V izogib naknadnemu odpisu prispevkov za to zavarovanje in nepotrebnemu pojasnjevanju, naj oni delodajalci, ki imajo trgovske pomočnike prijavljeno v zavarovanje pri OUZD v Ljubljani, sporoče temu uradu z dopisnico, da so svojega pomočnika prijavili v zavarovanje pri Pokojninskem zavodu. OUZD bo mogel prenehati z nadaljnim predpisovanjem prispevkov za onemoglost, starost in smrt le onim delodajalcem, ki bodo tozadevno obvestilo poslali uradu še tekom meseca julija, drugače pa le na podlagi odloka, ki ga bo pozneje izdal PZ. Vsem delodajalcem, ki bodo sami javili prenos zavarovanja, bo urad še od 1. julija 1940 dalje predpisoval samo še prispevke za primere bolezni in nezgode, ostalim pa z mesecem, ko bo uradu dostavljeno obvestilo PZ, da je zavarovanje izvršil.

Par besed o konjereji

Za Slovenijo se računa, da imamo nekaj nad 52.000 konj, kar je razmeroma še dobro, če pomislimo na naše majnopolitniške razmere. Baviti se dandanes z konjerejo je drag posel, ker so bile cene pred sedanjimi dogodki prav nizke. Zato vidimo, da se more s tem baviti le bogatejši posestnik, ki ima dovolj dobre krme, zlasti pa ovsza na razpolago. Tudi, če primorjano stanje po okrajih, vidimo, da se bavijo s konjerejo le v okrajih, ki imajo dovolj njiv in travnikov. Tako se bavijo s konjerejo ptujski, ljubomerski, lenjavski in soboški okraj. Na Dolenjskem pa v brežinskem in krškem okraju. Tudi v ljubljanski okolici je stanje ugodno. Zaradi današnjih prilik je splošno povpraševanje po žrebcih in konjih, a je vendarle vprašanje, koliko časa bo to trajalo.

Pri nas se kmet razen v navedenih okrajih ne bavi posebno s konjerejo, ampak uporablja konja kot pripravno delovno živalo. Konj se je umaknil avtomobilu, a je izpodrinil več ali manj kmetih vola. Na vprašanje, ali se izplača kmetu imeti konja, moremo reči, da je na večjih kmetijah konj nujno potreben in koristen. Na srednji kmetiji pa le, če je vse leto dobro izrabljen za delo in če se zraven priredi kako žrebe za prodajo. Konj zahteva drugačne nege kot vol in zato je znjim več dela in stroškov.

Pri sedanjem stanju in če upoštevamo, da more služiti konj za delo 10 let, potrebujemo vsako leto 5000 komadov prirastka, bodisi, da kupimo konje ali vzredimo žrebete. V tem oziru je naš položaj vse prej kot ugoden. Žrebeta se prodajajo, kupujejo pa se konji iz sosednje Hrvaške in to po več tisoč glav na leto. Naš izvoz se čest letno za 1000 konj, večji del le za klanje. Kaj je sedaj boljše, ali da kupujemo konje ali da

vzrejamo žrebete? Po mnenju izvedencev je za naše prilike držati se srednje poti. Če gre le za delovne konje, je boljše kupovati kot jih vzrejati, ker je vzreja sedaj draga. Toda v vsakom primeru pa se izplača vzrejati prvovrstne konje, ki imajo vedno lepo ceno. Za splošnost pa je le koristno, da izredimo čim več žrebet doma.

Ako omenimo konjske pasme, moremo reči, da imamo vse polno pasem, bolj srednje vrste, so pa tudi izjeme. Tako omenimo, da imamo v ljubomerskem okraju čiste amerikanke dirkače. Na Dolenjskem prevladuje lipčaneec. Na Gorenjskem se goji srednja vrsta norika. V okraju Maribor in Ptuj imajo belgijce.

Če izrazimo posebne okraje, rabimo pri nas kot najbolj prikladno vrsto srednjevisoke konje, dobrih nog, ki so sposobni poleg težjega dela tudi za lažji voz. Take vrste so srednja vrsta norika in medjimurec.

Za naraščaj rabimo dobre plemenjake. Pred vojsko smo imeli žrebčarno na Selu pri Ljubljani ter za severne kraje v Gradcu. Vse to je imela v rokah vojaška uprava. Danes imamo žrebčarno v Ponovičah pri Litiji.

Za napredek konjereje imamo tudi razna društva. Omenimo le konjerejsko društvo, ki skrbi predvsem za konjska premožanja. Imamo tudi športne konjerejske organizacije, n. pr. kolo jahačev in vozačev v Ljutomeru, kar je znak zavedenosti.

V vsakih panogah gospodarstva moremo Slovenci skrbeti, da si vzredimo to, kar rabimo. Ne smemo gledati vse le iz ozkega trgovskega stališča. Kajti odvisnost od tujine nas more končno več stati kot pa če skrbimo za primeren razvoj posamezne panoge.

Naznanila

n Smihel pri Novem mestu. Zavod Šolskih svetov de Notre Dame v Smihelu pri Novem mestu sprejema učence, gojence, ki želijo obiskovati ljudsko, meščansko in gospodinjstvo šolo. Zavod ima lepo in zdravo lego blizu Novega mesta in telesniške postaje Kandija. Okolica in bližnji gozd nudita gojenkam lepe sprehode, poleg tega ima zavod velik vrt, prostorno igrišče in pristavo ob vodi. Dani so vsi pogoji, da se slabošte deklince lahko tudi telesno okrepe. Celotna oskrbovalnica je zelo nizka za sedenje razmere. Prospekte pošilja vodstvo zavoda.

n Dijaški dom v Ptuj sprejema tudi letošnje za smerno plačo na stanovanje in hrano učence ptujске drž. realne gimnazije in meščanske šole. Zavod ima zračno, svetlo in sončne učilnice in spalnice; odmaknjen je od prahu in prometnih ulic. Proctora je za okrog 70 dijakov. Hrana je izdatna in dobra. Dijaki so pod stalnim nadzorom svtom, imajo svoj dnevni red in pomoč pri učenju. Zavod je tik ob gimnaziji in le nekaj minut oddaljen od Glasbene Matice, kjer se lahko gojenci na željo staršev vpíšejo ter strokovno izobrazijo v glasbi. Starši, ki nameravate poslati svoje sinove v naš zavod, pišite šimpres po prospekt. V njem dobite natančnejša pojasnila glede pogojev za sprejem. Prošnje za sprejem pošljite najkasneje do 10. avgusta na vodstvo Dijaškega doma v Ptuj.

NOVI GROBOVI

n Umrli so: V Fari pri Novi vasi Ivana Modic roj. Lavrič, v Celju podnadzornik v p. Martin Drugovič, v ameriškem Clevelandu slovenski slikar Gregor Perušek, v Sevnici vdova železn. zvanika Jozefa Lipovšek, v Ptuj učitelj v p. Jakob Cinglar. — V Ljubljani so odšli v večnost Alojzija Zupeti roj. Barič, piononša Lovrene Polak in nadspovednik v p. Zagore Matevž. — Naj počivajo v miru!

NAZANILA

n Dijaški konvikt na Rakovalcu v Ljubljani je že dosti ustrežen vsem zahtevam, ki jih je mogoče staviti v gojenemu zavodu ta vrste. Poleg ugodne lege na prostem v neposredni bližini mesta je imel na razpolago svetlo in zračno prostoro ter velika igrišča pred zavodom; nadalje so bili gojenci deležni ljubčevnega nadzorstva po ameriškanem vzgojnem sistemu, uspešne pomoči pri učenju ter v vsakem oziru dobre oskrbe. Pričenši s novim šolskim letom pa bo pod isto streho tudi nova dve ženske gimnazije, tako da si posej idealnejši konvikt težko predstavljamo. — Sprejemajo se dijaki, ki nameravajo obiskovati prvih pet razredov realne gimnazije. Plačniki in ostali sprejemal pogoji so razvidni iz prospekta, ki ga na željo pošilja vodstvo konvikta. Priporoča se staršem in skrbnikom, naj svojim otrokom šimpres zagotovijo sprejem v zavod, kjer je število razpoložljivih mest omejeno.

n Dijaški konvikt v Celju. Kot čarobno, sončno letovišče se dviga dijaški konvikt sv. Cirila in Metode v Celju sredi bujnega zelenja ob oskrbovem gorju. Idealna lega zavoda, kamor prah nima dostopa in si bližni nobenih tovarn ter industrije, daje konviktu, ki ga neprestano obdaja svež, godni osreketov zrak, čudovito, prirodno umak, ki je inajno le redka in posamezna zdravilišča v državi. Zavod vodi duhovniški kapucinecove reda. Vzgoje je veroko-moralna. Dijaki so v konviktu pod nadzorom, imajo svoj dnevni red in dobivajo skupne brezplačne instrukcije. Zavod sprejema pod ugodnimi pogoji na stanovanje in hrano — brez osira na bodoči poklic — učence prvega in drugega razreda državne gimnazije ter celjske meščanske šole. Starši, ki nameravate dati svoje sinove v celjske državne šole, pridite osebno v ta dijaški konvikt, da boste sami videli leketajode so, parketirane zračne in sončne sobane ali pa pišite — s priloženo znamko za odgovor — po pojasnila in novi prospekt na: Kapucinski dijaški konvikt sv. Cirila in Metode v Celju.

Redni letalski promet se je začel med Nemčijo in Norveško

Dva vzroka nevere

Pravijo, in prav imajo, ko to pravijo, da je naše delavstvo iz dneva v dan bolj brezverno ali vsaj za vero malobrižno. Človek se vprašuje, odkod ta nevera v delavskih množicah?

Prvi in najvažnejši vzrok odpada in malobrižnosti je nemoralno življenje našega delavstva. Znano je, da se veliko, zlasti mladih ljudi moralno pokvari v pokvarjeni okolici. Znano je pa tudi, da prav nemoralna jemlje pravo vero. Nobena druga strast kot sreči poželenju mesa, ne jemlje tako silno vere; ona prevzame človeka popolnoma in uničuje v njem vse višje misli, vse kar je v njem božjega, jemlje pa tudi človekovo prosto voljo, da se je ne more rešiti, zatemni mu razum, da ne more več presoditi, kar je prav in kaj ni.

Torej ne znanost, ne umski razlogi, marveč poštenost je vzrok odpada od vere. In ker komunisti obetajo delavstvu, zlasti mladini,

svobodno življenje, zato hite tako radi v komunistični tabor.

Drugi vzrok nevere so socialne in gospodarske razmere našega delavstva. Pomanjkanje hrane, obleke, stanovanja, tega kar človek za kolikor toliko lagodno življenje potrebuje, je precejšnje posebno v današnjih časih. Človek, delavec si želi malo delati, pa dobro piti, jesti, se zabavati, lepo se oblačiti itd.

Da opraviči to željo, govori delavec ali vsaj verjame prav rad, da je s smrtjo vsega konec, da je treba torej zdaj, dokler smo na svetu, uživati: Jemmo in pijmo, zakaj jutri bomo umrli. Zato dela več ne spoštuje, zato zametavajo vsako breme, ki jim brani uživati in svobodno živeti, sreči strastem. In ker je vera tista, ki bi naj urejevala človekovo življenje, jo zametavajo, jo zapuščajo, ji obračajo hrbe.

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravad

Lojze je bil lastnik travnika, ki je bil nekdanji njiva. Na tem travniku sta stala več kot 30 let skedenj in kozolec, kjer je Lojze spravljajl mrvo, ki jo je nakosil na tem travniku, pa tudi z drugih svojih parcel je vozil semkaj mrvo v hrambo; kadar je mrvo rabil, je prihajal ponjo in jo odvažal na svoj dom. Lojze pa z vozom ni mogel priti na ta travnik po svojem svetu, marveč je uporabljal od glavne ceste pot preko Jožetovega sveta v približni dolžini 30 metrov. Jože ni branil Lojzetu vožnje po svojem svetu, marveč mu je priznaval služnostno pravico vožnje. Pot, ki je bila široka približno 3 m, ni bila nikdar nasuta s kamnom ali peskom, marveč je bila mehka pot čez travnik, zato so bile kolesnice posebno ob deževnem vremenu globoke celo do 10 cm, kar je težnjo ob takem vremenu zelo otežkočalo. Ker so se kolesa globoko udiralala, ni Lojze vozil vedno po istih ko-

lesnicah, ampak večkrat tudi zraven prvih kolesnic, tako da se je včasih videlo kar po 6 in tudi 8 kolesnic ena poleg druge. Tudi take vožnje Jože ni branil, čeprav je bila pot na ta način široka 3 metre. Ker pa Lojze ni posebno mnogokrat uporabljal te poti, je po poti zrastle vendarle nekaj trave, katero je Jože kosil.

Ker pa so se kolesa ob deževnem vremenu udiralala, si je hotel Lojze pot utrditi in je samovoljno brez Jožetovega dovoljenja navozil na to pot tri kupe drobnega kamena in peska. Jože seveda s tem Lojzetovim početjem ni bil zadovoljen; šel je k Lojzetu na dom ter ga pozval, da pesek odstrani, ker ne pusti, da bi si Lojze s samolastnimi dejanji laštil več pravice, kakor mu je gre. Lojze pa mu je odvrnil, da hoče imeti pot nasuto, da je za to odredil posipanje, če pa Jožetu ni prav, naj toži. Nato je šel Jože k odvetniku, ki je Lojzetu pisal, da naj odpelje pesek s poti, ker je s tem svojim dejanjem motil Jožeta v zadnji mirni posesti tega sveta, toda Lojze se tudi za ta opomin ni zmenil.

Na to je sledila tožba, v kateri je Jože zahteval, da mora Lojze nemudoma odstraniti pesek s tega poti. Tudi še pri razpravah se Lojze ni hotel podati in je trdil, da je že popreje pred več leti nasipal pot in da mu je to celo Jože dovolil; teh trditvev pa Lojze ni mogel dokazati, posebno ker so pri lokalnem ogledu prekopali zemljo do 20 cm globoko, pa o kakšnem gramozu ali kamnu ni bilo nikake sledi. Poleg tega je tudi trdil, da mora po zakonu pot vzdrževati, zato je napeljal peska. Sodišče je razsodilo, da je moral Lojze pesek umakniti in je sodbo utemeljevalo, da ima upravičenec služnostne pravice poti le dolžnost popraviljanja in vzdrževanja poti, ne pa pravice do izboljšanja. Nasutje travnika, preko katerega se je vozilo skozi desetletja brez nadelane poti, se pa ne more imenovati le popraviljanje ali vzdrževanje, za nasutje poti bi si bil moral Lojze pridobiti izrecno dovoljenje. Razen tega se pa služnostna pravica ne sme razširjati. Razprava se je dokazala, da je imel Lojze pravice le do navadne neizdelane travniške poti, katero je hotel spremeniti v nasuto pot, kar je pa po zakonu nedopustno. Načelo je tako, da upravičenec služnostne pravice čim manj škodje povzroči služnemu zemljišču. Lojze je bil bogat in je lahko utrpel 6 jurjev.

a Zabnica pri škofiji Luki. Prostovoljna gasilska četa v Zabnici je zaradi slabega vremena preložila tombolo, in se bo sedaj vrnila v nedeljo dne 4. avgusta ob 3 popoldne pri gasilekem domu v Zabnici. — Glavni dobiček motorno kolo, 2 moška kolesa, 2 ženski kolesi, stenska ura, kuhinjska oprema in 4 vreče moke ter še 200 visokovrednih dobičkov. Ker vlada vsestransko zanimanje za našo tombolo, pridite, ne bo vam žal.

Franjo Neubauer:

Ko nevihta grozi...

*Oblače gosti se,
temni so, grozi,
kot ložki vozovi
grmi in bobni.*

*Klasovi sorijo
in zibljejo se,
drug k drugemu plaho
nagibljejo se.*

*Pred grozo se smrti
objeti žele,
nemirni jim vzdihni
in prošnje drhte.*

*Zvonenja zagnal se
preplašen je glas,
roli in poziva
k molitvi vso vas.*

*Pogledi vaščanov
v višavo strmé,
bojazen jim sklepa
koščene roke.*

*Molitve rotijo
Vladarja sveta,
naj toče odvrne
od njiv in poljâ.*

*Naj strele ognjene
ustavi udar,
konča naj vihar!*

*Pogledal z višav je
Gospod milosljivo —
in zrak je soparni
ohladih naliv.*

*Utrujeni v linah
zvonovi molite,
dviguje se kiasje
od blatne zemljê.*

*In up se oživlja,
prej plah in pobit,
ko zarje večerne
smehlja se mu svit.*

Večerni Ave

(Ob zvonjenju v moravški dolini.)

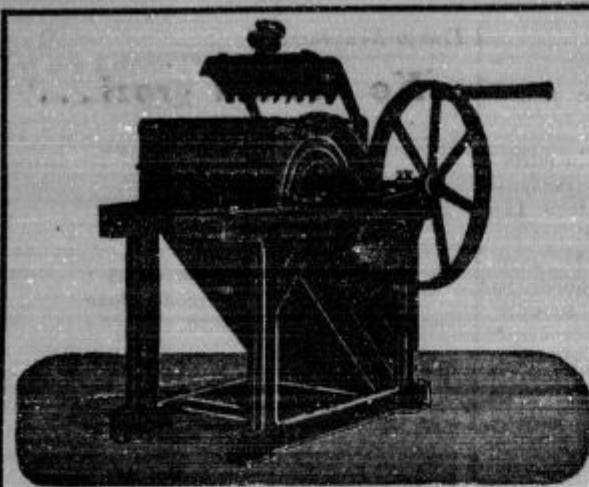
Moravški zvon večerni ave
prepeva glasno čez dobrane,
pozdravna pesem v čast Mariji
doni iz stolpa na Drtiji,
vrhovi Limbarske goré
pod zvezde ji v pozdrav kipe.
Mohorski zvon ji vzklika: slavaj
Gradišče mu odpeva: zdraval
na gričku sveti Nikola j
svoj ave ji pošilja v raj.
Vse stvarstvo naj ji slavo poje
Koseze kličejo oboje;
iz stolpa svetega Andreja
razliva se čez tibo plan:
ob grebu časnosti je meja,
vse mine kakor noč in dan.
Na Hribcih zvon v večerni rosi
za verne mrtve mlo prosí;
naglaša v Vrhpolja zvonjenje:
brez vere prazno je življenje.
Vse žive Materi deviški
izroča v varstvo zvon trojiški;
tam izza hriba Sveti Kriš
po Njej nam kaže v Paradiž.

In tisoč rok se je sklenilo
in tisoč src se je združilo,
nebo se k zemlji je sklonilo,
vse zvezde v božjo čast gorijo,
Marijo z nami vred častijo.

Limbarski

d Letošnji tabor »Zveze bojevnikov« 18. avgusta t. l. na Brezjah bo še posebno slavnosten, ker se bodo tovarisi bivši bojevniki in kadrovi videli po dolgem presledku zopet enkrat. Dela za regulacijo prekrasnega Irga pred in okoli cerkve Marije Priprošnjice so po zaslugi »Zveze bojevnikov« in uprave frančiškanskega samostana na Brezjah tako napredovala, da nudijo vsakemu, ki obišče Brezje, prekrasen pogled in udobnost. »Zveza bojevnikov« zaradi pomanjkanja dovoljnih denarnih sredstev za letos še ni mogla postaviti monumentalnega spomenika žrtvam padlim v svetovni vojni, upa pa, da ji bo s pomočjo požrtvovalnosti svojega člansva in dobrotnikov omogočeno postaviti spomenik prihodnje leto. Letošnji tabor »Zveze bojevnikov« na Brezjah bo še posebne važnosti za nas vse tudi zaradi tega, ker bomo ponovno prosili svojo Priprošnjico Mater božjo na Brezjah, da nas obvaruje vojnega gorja, kakor tudi vseh drugih nadlog, ki so s tem v zvezi. Vabljeni so vsi tovarisi brez razlike staua in političnega prepričanja, kakor tudi vsi svojci padlih žrtv svetovne vojne in bojevnikov, da se tabora na Brezjah udeležijo v čim večjem številu. Za prehrano bo preskrbljeno, vendar pa tudi lahko vsak vzame s seboj hrane za en dan. Prav posebno pa bo preskrbljeno, da bodo vsi romarji lahko pravočasno opravili svete zakramente, ker bo na razpolago precejšnje število duhovnikov. Bojevniki na svidenje na Brezjah, naj nikdo ne manjka!

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

**PRVOVRSTNE
MLATILNICE - ČISTILNIKE
ZA ŽITO - SLAMOREZNIKE -
REPOREZNIKE - SADNE
MLINE - STISKALNICE ZA
SADJE - PLUGE - BRANE -
BRZOPARILNIKE in VLITE
KOTLE za kuhanje krme -
GUMIJEVE in USNJENE JER-
MENA - GNOJNICNE ČRPALKE
- ČRPALKE in CEVI za VODO**

vse garantirano dobite
najugodnejše v železnini

FR. STUPICA
Ljubljana, Gosposvetska 1

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin
si lahko vsakdo z malimi stro-
ški pripravi izkorno, obstojno
in zdravo domačo pijačo. Cena
1 stekla za 150 litrov din 20,—,
po pošti din 40,—, 2 steklenici
po pošti din 65,—,
8 steklenice po pošti din 85,—.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1
Na deželi pa zahtevajte Mostin pri Vašem trgovcu
ali zadrugi.

**V Ljubljani obiščite
Javno kuhinjo**

DELAVSKE ZBORNICE
MIKLOŠIČEVA CESTA št. 22

ki vam nudi za
mal denar
dobro in tečno
domačo hrano.

IZBIRA PO JEDILNEK LISTU

Kosilo od 4— do 11— din. — Večerja od
4— do 7— din. Abonenti dnevno 2— ceneje.
Kuhinja je odprta od 1/2 12 do 1/2 8 popoldne
in od 6. do 8. ure zvečer.

*Kdaj bo konec sedanje vojne
Kdo bo zmagal
Kako bo gledal svet po vojni*

Vse to je napovedal pred 600 leti slavni prorok
NOSTRADAMUS, čigar prerokovanja so se doslej
čudovito izpolnila. **Nostradamusove preroku-
vanja** so izšla sedaj tudi v slovenskimi ter stane
knjiga 10 din. Pišite na naslov: J. Goloc, Maribor,
poštni predal 32, ter priložite pisnu znamko za
12 din (10 din za knjigo, 2 din za poštnino), pa
boste takoj dobili to veselezanimivo knjigo.

**V najem se oddata *poeni za 1. oktober 1936*
dve mali kmetiji**

blizu Vrhnike, vsaka z lično hišo in vesmi pritliklami;
hlev za živino, kozolec, njiva in senezati. Rediti je mogoče
1-2 kravi in 1-2 prašiča. Poleg možnosti zaslužka. Polzva
se v plačari g. ing. Milan Lenardič na Verdu pri Vrhniki.

**Dobro domačo pijačo brez dodat-
ka pravega sadjevca naredite s **Jablinom****

iz drogerije **Ivan Kanc, Ljubljana, Nebotičnik.**
Zavoj Din 20,—, poštnina po-bebi.

V VSAKO HIŠO »DOMOLJUB«

**LJUDSKA POSOJILNICA
V LJUBLJANI**

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše

Novo in stare vloge,
ki so v celoti vsak
čas izplačljive

obrestuje po **4%**; proti odpovedi po **5%**

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrtica ali nje prostor valja
za enkrat Din 5—, Naročniki »Domoljuba«
plačajo samo polovico, ako kupujejo kme-
tjske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke
ali iščejo poslov ozirota obrtniki pomočni-
kov ali valencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Figo

amo zopet dobili.
FRAN POGACNIK
LJUBLJANA, Tyrševa
(Dunajska) cesta št. 28
v Javnih skladiščih.

Kobiljo

štiri in pol mesece sta-
ro, lepo — prodam.
Bučar Janek, Pšenična
polica 1, p. Cerkija pri
Kranju.

Moške obleke

perilo in vse oblačila
po priznani nizkih
cenah si nabavite pri
Preskerju - Sv. Petra
cesta 14 — Ljubljana.

Hišica in dekle

sprejme Cunder Iv.,
Stožice 1, p. Jedin.

Kozolec

s štirim ali šestimi
okni in s podstreškom
kupim Janek Dežman,
Polica, p. Višnja gora.

Katera dekle

zdrava, preprosta, po-
štena in delovna, ne
premlada, ki zaradi se-
nitve brata nima več
lastnega doma, bi ho-
tela služiti na velikem
posestvu na deželi kot
gospodinja? Razumeti
bi se morala na vsa
kmetstva dela. Ponud-
be upravi »Domoljuba«
pod »Preskrbljena« št.
11191.

Zreblivo in oslice

tri leta star, v na-
pravilivček — prodam.
Keršmanec — Domžale.

Poceni prodam hišo

s kovačnico in kova-
skim orodjem. Za dva
pomočnika stalno dele.
H. Kopač kovač, Kres-
ničke poljane, p. Kres-
nico.

Dva šivalna stroja

krojški in ženski, po-
grezljiv, šiva naprej in
nazaj, 1900 din, napre-
daj. Florijanska št. 40
(mlekarna).

Ugodna prilika!

Partija šivalnih, pisni-
nih in pletilnih stro-
jev, koles, otroških ve-
zličkov in vsakovrst-
nih drugih predmetov
(konkurznega nakupa)
napredaj — dokler
traja naloga — pri
»Promet«, Ljubljana,
Napoleonov trg 7 (na-
sproti križanske cer-
kve).

Žensko

35—45 letno, z dežele,
vajeno kuha in pranja,
sprejemem k trem oca-
bam brez otrok. Naslov
v upravi »Domoljuba«
pod št. 11183.

**Mizarskega pomočnika
in vajenca**

za stavbno in pohištve-
no mizarstvo sprejme
Voljč Ivan, mizar,
Vrhnika.

Mlinar

dobi stalno službo te-
koj; popolno znanje
ni neobhodno potreb-
no! Pogorelec Edvard,
žaga in mlin, p. Struge
na Dolenjskem.

Vajenca

ki ima veselje do mi-
zarske obrti — sprej-
mem. Ivan Korošec,
Begunja, Rakek.

Napredaj

štiri leta stara kobilja
in dva teška, malo rab-
ljena voza, Poizva se:
Rudnik št. 53.

**Gnojnicne črpalke
brzoparilniki
štedilniki**

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rab,
10-letna garancija, najnižje cene, isdobje
Podržaj Ciril, ig 147 pri Ljubljani

Ona: »Radovedna sem, če bom dočkala et
let.«

On: »Če boš vedno 38, potem gotovo ne.«